Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 591 ՈՒՐԲԱԹ 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1886 25 ՐԷՊԻ ՈՒԼ ԷՎՎԷԼ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونغیان خاننده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmèn han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	ղրշկեան արծաթ		200
» »	Վեցամսեայ	»	»	100
» »	Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց » եւ տեղական Թղթատարով՝	տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով՝	վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ	տարեկան	Ֆրանք		56
» »	վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց հանրու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է: Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր:

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գործակալութեան ձեռամբ, Գարաքէօյ, Տէյիրմէն-խան

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Յառաջիկայ շաբաթ օրէն ըսկսեալ՝ «Արեւելք» իբր թերթօն պիտի հրատարակէ Ժիւլ Վէռնի վերջին գործերուն ընտրելագոյնը, **ՄԱԹԻԱՍ—ՍԱՆՏՈՐՖ**, յոյժ հետաքրքրաշարժ և հրաշանդիչ վէպ մը, որ մեծ հռչակ հանած է Եւրոպայի մէջ, և զոր կը թարգմանէ Կ. Ս. Իւթիւճեան էֆէնտի:

«Ջիկ—Ջակ»ի վէպին մնացորդն ալ միանգամայն պիտի հրատարակուի «Արեւելք»ի երկրորդ երեսին մէջ:

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԱ

Տնտեսական և ելմտական վիճակ Ֆրանսայի. — Հանրապետական վարչութեան Դժուարութիւններն. — Ընդհանուր անհանգստութիւն մը. — Անկում վաճառականութեան և արհեստագործութեան. — Ելմտացոյցի Բացերը:

(«ԹԱՅՄԶ» ԻՆ ՓԱՐԻԶԵԱՆ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

(Շար. երեկի թիւէն և վերջ.)

«Մարդիկ որ իրենց դրամի յատկացուցեր էին տուներ գնելու և անոնց վարձքովը կ'ապրէին, աւելի բարեբաստիկ վիճակի մը մէջ չեն այսօր: Գաւառաց մէջ այնպիսի կալուածք հիմա շատ դժուար կը ծախուին, գնոյ մեծ զեղչմամբ մը, և ի Բարիզ, թէև աւելի շատ գնողներ կը գտնուին, կալուածատիրոջ վիճակը նախանձելի չէ: Ահա մի քանի իրողութիւններ, որոց նշանակութիւնը լաւ կը հասկնան ամէն անոնք որ կը ճանչեն զԲարիզ: Ի Բարիզ կան այժմ աւելի քան 50,000 պարապ բնակարաններ. տան վարձքերն 100ին 30էն 50 իջած են. և այսչափ զեղչով իսկ, տանուտէրք վարձակալ չեն գտներ: Ի Պուլվառ Հոսման և ի Պուլվառ տէզ Իթալիէն,— վաճառական Բարիզի սրտին վրայ ճիշդ,— ամիսներով և տարիներով կը մնանք կարդալ ազդագիրներ, «Վարձու Բնակարան», ուր յառաջագոյն դժուար էր միակ սենեակ մը գտնել պարապ: Տարեկան 50էն 80 անգլ. ոսկիէ աւելի չպահանջուող յոյժ աժան բնակարանք դիւրաւ կը վարձուին: Բայց վարձուց այս աստիճան զեղչումը դժուարութիւններ կը պատճառէ Բարիզցի տանուտէրին, որ, տեսնելով թէ բնաւ հասոյթ չստանալու դատապարտուած է, խոհեմութիւն կը համարի ժամանակ մը շատանալ իր դրամին 100ին 2-3 շահով մը:

«Սակարանը (Պորսան) բնականապէս ամենէն աւելի վնասուած է գործոց ընդհանուր յետադիմութենէն: Բարիզի Սակարանն ո՛չ եւս առաջնորդն է Եւրոպիոյ դրամական հրապարակաց: Թայմզի ընթերցողք կը յիշեն թէ ինչպէս, 1881ին, Բարիզի Սակարանին միջնորդք բազմազբաղ վիճակ մ'ունէին. Սակարանը մտնելով, կը տեսնէիք միջնորդներն որք կ'աղաղակէին, կը վազվզէին, գրեթէ խելքերնին կը կորսուանէին գործոց շատութենէն, ժամէ ի ժամ դիզելով ահագին հարստութիւն մը իրենց մշտապէս շահաւոր առեւտրոյն մէջ: Հիմակ ո՞ւր են անոնք: Առանձնաշնորհեալ 60 միջնորդներէն հազիւ մէկ տասնեակ կը տեսնէք որ կը կենան Սակարանին կեդրոնն իրենց սահմանեալ տեղերն, և կը խօսին առաջի գիշերուան նոր թատերգութեան, կամ պուլկարական խնդրոյն վրայ: Իսկ գործ խիստ քիչ կայ: Օրին մէկը մեծ հրամաններ կուգան Լոնտոնէ կամ Պերլինէ. կամ Ֆրանսացիներ որ քիչ մը դրամ ունին խնայած՝ կուգան գնել ֆրանսական արժեթուղթեր, կամ Տէրութենէն երաշխաւորեալ ֆրանսական երկաթուղեաց բաժնեթուղթեր: Եւ ահա նորէն լռութիւն և մռայլ կը պատեն Սակարանն, և գործերը կ'իյնան նոյն կայուն վիճակի մէջ, ուստից ո՛չ քաղաքական դէպքերը կրցան հանել զայն, ո՛չ ալ դրամի առատութիւնը:

«Ֆրանսայի հասարակութիւնը կառավարական արժեթուղթ միայն կը գնէ: Տակաւին կը յիշէ 1880 և 1881 տարւոց տենդոտ շահադիտութեան երեսէն կրած ծանր վնասներն: Այն տարւոց մեծ դրամատանց ոմանց սնանկութեան հետեւանքները տակաւին զգալի են: Իմ առջեւ կը տեսնեմ, ելմտական թերթի մը մէջ, անվերջանալի ցուցակ մը սնանկացեալ կամ գործերնին դադրեցուցած ընկերութեանց: Անոնց բազմութենէն և անոնց բաժնեթուղթերուն արդի գներէն կրնայ մակաբերուիլ թէ ո՛րպիսի ահագին կորուստ մը կրած է այն թուղթերը գնող ֆրանսացի հասարակութիւնն: Այն բաժնեթուղթեր որ մի քանի տարի յառաջ 25 կամ 30 անգլ. ոսկւոյ կը վաճառուէին, այսօր 25 կամ 30 շիլլինէ աւելի չեն ըներ: Բայց գնոց անկումը մեծ է մինչեւ իսկ լաւագոյն դրամատանց թուղթերուն վրայ: Ֆրանսայի Պանքային բաժինք 7,000 ֆր. էն իջած են 4,800 ֆր. ի. Ֆրանսայի Հիւսիսային Երկաթուղւոյն բաժինք՝ 2,250 ֆր. էն 1,500 ֆր. ի. Լիոնի Երկաթուղւոյն բաժինք՝ 1,900 ֆր. էն 1,200 ֆր. ի: Մեծ և ընդհանուր անկում ամեն կողմ:

«Երկաթուղւոյ բաժիններուն անկումը վերագրելի է փոխադրութեանց նուազման, և փոխադրութեանց նուազումն ալ հետեւանք է Ֆրանսայի ամեն ճարտարագործ կեդրոններու մէջ տիրող անշարժութեան: Բարիզի հանրակառաց (օմնիպիւս) ընկերութեան հասոյթք, որ անցեալ տարի 35 միլիոն ֆր. էին, 33 միլիոն ֆր. ի իջած են այս տարի: Հանրապետութիւնը ծանր մաքսեր դրաւ ամեն կողմ. բայց այս պաշտպան-դրութիւն ցարդ չկրցաւ կասեցնել երկրին արհեստից մէջ մի քանի տարիներէ հետէ դիտուած անկումն: Աւասիկ ճարտարագործ կեդրոն մը, Սէնդ-Էդիէն, որ իւր 130,000 բնակչաց 15,000ը կորսուած է, որք, այլ եւս գործ չգտնելով քաղաքին մէջ, մեկնած են անտի մշակութիւն կամ ուրիշ գործ գտնելու երկրին ուրիշ կողմերն:

«Ամեն կողմէ նոյն գանգատը կը լսենք: Հնօրեայ ընկերութիւններ, որք բազում տարիներէ հետէ կանոնաւորապէս կը վճարէին շահու բաժիններ իրենց բաժնետարց, իրենց պահեստները գործածել պարտաւորուած են, և ո՛չ եւս շահ կը բաժնեն: Քաղաքական ազդեցութիւններու, գործադուլներու, ևն, երեսէն աշխատութեան կազմակերպութիւնը՝ վաճառաց արտադրման գինն աւելցուցած է այն աստիճան, որ ֆրանսական ճարտարագործութիւնն այլ եւս անկարող կը լինի դիմադրելու Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Պելճիոյ մրցման. և թէպէտ Ֆրանսացի գործարանատէրը չէ կորուսած իւր առջի գործունէութիւն եւ կորով, ոչինչ կրնայ ընել ամբոխին դէմ, զոր կառավարութիւնը կը քաջալերէ ընկերվարական կործանարար վարդապետութեանց մէջ, ամբոխին քուէները վաստկելու համար: Անդէպ հայրենասիրութեան մը յաճախակի ցոյցերուն պատճառաւ, գերմանացի գործաւորք որ Ֆրանսայի մէջ կ'աշխատէին, պարտաւորեցան իրենց երկիրը վերադառնալ: Բայց իրենց հետ հայրենիք տարին ո՛չ միայն իրենց աշխատասիրութիւնն, այլ նաեւ այն ճարտարութիւն և ճաշակ զորս ստացած էին աշխատելով ֆրանսացի գործարանաց մէջ. և այս ալ ո՛չ նուազ կարեւոր պատճառ մ'է որ Գերմանիա հիմակ, օտար հրապարակաց մէջ, Ֆրանսայի ամենէն զօրեղ հակամրցողն եղած է:

«Ֆրանսայի ծայրայեղ կեդրոնացականութեան շնորհիւ, ամեն գաղափարք, լաւ թէ յոռի, կը տարածին գործաւոր դասուց մէջ: Կառավարութիւնն ու Խորհրդարանը մշտական մտահոգութեան առարկայ ըրած են չարիք մը, զոր իրենք իսկ յառաջ բերած են, երկիրը մղելով ծայրայեղ պաշտպան-դրութեան մէջ, և գործաւորաց ընկերվարական ձգտումները քաջալերելով, ի վնաս աշխատութեան: Բայց փոխանակ ամ ըստ ամէ լաւագոյն սկզբանց վերադառնալու, նոյն սխալ ճամբուն մէջ կը յարատեւեն: Կը լսէք թէ ամենայն պարզութեամբ կը յայտարարուի թէ այս կամ այն հանրային մեծ շինութեան պէտք է ձեռնարկել՝ ո՛չ թէ ինքնին արժէք մ'ունենալուն համար, այլ որպէս զի գործաւորներուն գործ տրուի: Ցորենի վրայ մաքսը մի քանի ամիս առաջ 3 ֆրանքի բարձրացուցած էր. բայց այս բաւական չհամարուելով, այժմ կ'առաջարկուի 5 ֆր. մաքս դնել ցորենի վրայ: Իրօք, կը տեսնենք թէ կալուածատէրք, ագարակ բանեցնողն ու գործարանատէրն, ամենքն եւս հանրային հարստութենէն տուրք մը կ'առնուն իրենց անմիջական շահուն համար, և կը մոռնան թէ ի վերջոյ նոյն տուրքը իրենց գրպանէն պիտի ելնէ: Զի, պաշտպան—դրութեամբ, մինչ ցորենի վրայ մաքսը կ'աւելնայ, և հետեւապէս ֆրանսացի մշակն իւր ցորենն աւելի սուղ վաճառել կարող կը լինի, նոյն դրութեամբ, օտար գործարանաց արտադրութեանց վրայ մաքսերն աւելնալով, Ֆրանսացի գործարանատէրն իւր կերպասներ և ուրիշ ամեն վաճառքներ աւելի սուղ կը վաճառէ մշակին: Այսպէս, ամենքն ալ անձնախաբութեան մը ենթակայ են:

«Այս պաշտպանողական օրէնքներով մխիթարուած, երկրին արտադրիչ ոյժերն օտար հրապարակաց հետ մրցելու ընդունակութիւնը կը կորսնցնեն: Մաքսի մը բարձրացումը բաւ համարելով՝ մրցելու օտար արտադրիչներու հետ, Ֆրանսացի արտադրիչք ճշմարիտ մրցման չեն հետամտիր: Մնաց որ, օտար հրապարակներն ալ ֆրանսական վաճառքը կը մերժեն նոյն զինուք որով ֆրանսական կառավարութիւնը կը մերժէ օտար վաճառքը ֆրանսական հրապարակներէն, այն է՝ մաքսերու բարձրացմամբ: Մաքսերու բարձրացումէն ակնկալուած բարիքը չտեսնուելով, արտադրիչ դասերը նորէն կը դիմեն Բարիզի նախախնամական կառավարութեան: Գաղթականութիւններ գրաւել կը ձեռնարկուի, և մարդու կորուստ հաշուի չառնելով, 30 միլիոն անգլ. ոսկի կը վատնուի Թոնքինի համար, որուն բովանդակ Եւրոպիոյ հետ վաճառականութիւնն 3-400 հազար ոսկին չի կրնար անցնիլ:

«Ճշմարտութիւնն այն է թէ «Ազատութիւն» բառը սխալ հասկցուած է ի Ֆրանսա՝ զի Ազատութիւնը չի կայանար լեզուի և գրչի անսահման գործածութեան մէջ միայն, այլ նաև ի կիր պէտք է առնուի երկրի մը տնտեսական կացութեան մէջ: Բռնապետութիւնը Թագակիր գլխոյ մը միջոցաւ գործադրուի թէ երկիրը սխալ սկզբամբք կառավարող 600 Երեսփոխանաց միջոցաւ, արդիւնքը նոյն պիտի լինի միշտ: Կարծեմ ցոյց տուի թէ այս վերջին պարագայի մէջ յոռեգոյն իսկ է բռնապետութիւնն: Հանրապետութեան ներքև կը տեսնենք թէ կառավարութեան ծախքերն աւելցած են շատ մը նոր և անգործ պաշտօններու հաստատմամբ. դատական վարչութիւնն ալ վնասուած է՝ դատաւորաց պաշտօնանկ չկարենալ լինելու սկզբան ջնջմամբ. Հողագործութեան և արհեստագործութեան կրած տառապանքն եւս աւելի են քան ինչ որ կար Կայսրութեան օրով: Հանրապետութիւնն ալ, Կայսրութեան պէս, ունեցաւ իւր արտաքին անպատուղ պատերազմներ, և ճակատագրային հակադրութեամբ մը, Հանրապետութիւնը Թագաւոր մը պաշտօնանկ ըրաւ և նոր մը դրաւ յԱննամ, ճշդիւ որպէս Կայսրութիւնն ըրած էր ի Մեքսիկա: Հանրային պարտքն ալ տարուէ տարի աւելցաւ: Եւ այնչափ ծախուց փոխարէն չօշափելի ինչ կայ. — Շատ մը նոր դպրոցներ, որոց աշակերտք կը պակսին: 15,000 ուսուցիչք որ պաշտօն կը խնդրեն. երկաթուղիներ որք փոխադրելու համար վաճառք կը փնտռեն. կիսովին նուաճեալ գաղթավայրեր, որք վաճառականութիւն չունին: Այնու ամենայնիւ, Ֆրանսա շատ հարուստ երկիր մ'է, և լաւագոյն վիճակներու կրնայ հասնիլ: Բայց կարծեմ Ֆրանսայի ժողովուրդը փորձով համոզուած է այժմ թէ հանրավարութիւնը, ժողովրդեան կառավարութիւնը ժողովրդեան ձեռամբ, նոյնչափ բազմածախ դրութիւն մ'է ո՛րչափ ուրիշ ո՛և է կառավարական դրութիւն:»

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆ Ի ՍՈՖԻԱ

—Սոֆիա, 26 դեկտ. Հաւաս.

Ալեքսանդր Իշխանն, ի գլուխ 20,000 պուլկար զօրաց, հասնելով քաղաքին դուռն, ուր յաղթական կամար մը կանգնուած էր, ընդունեցաւ քաղաքապետին, քաղաքային խորհրդոյն և արհեստաւորաց ընկերակցութեանց կողմէ: Խուռն բազմութիւնն, որ դիմաւորած էր Իշխանը, ջերմ ուրախութեան արտայայտութեամբք կը պատէր զնա: Պուլկար տիկնայք ծաղկեփունջեր բերած էին Իշխանին համար: Քաղաքային խորհրդոյ նախագահը բանախօսութիւն մ'ընելով, բնակչաց սքանչացումն յայտնեց Բանակին քաջագործութեանց և Իշխանին անձնուիրութեան համար: Իշխանն ապա Մայր-Եկեղեցին գնաց, ուր զինք դիմաւորեցին նախարարներն և եկեղեցականներն, իրենց գլուխ ունենալով Փիլիպէի Մետրապոլիտը: Գոհաբանական պաշտօն մը կատարեցաւ:

Սոֆիայի մէջ յոյժ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր: Բնակիչք մեծ փութով կը զարդարէին իրենց տուները: Զանգակները կը հնչէին ամեն եկեղեցեաց մէջ:

* * *

—Սոֆիա, 26 դեկտ. Թան.

Այսօր, ձմրան գեղեցիկ օրով մը, Իշխանին ի գլուխ իւր զօրաց ի Սոֆիա մտնելուն առթիւ Մայրաքաղաքին ըրած ընդունելութիւնը շատ եռանդալից էր և արտայայտ: Պալատան առջեւ տեղի ունեցած զօրահանդէսի մէջ, կը տեսնուէին, ի շարս հիւպատոսական մարմնոյն, Մահիր և Շաքիր փաշայք պաշտօնական մեծ համազգեստով: Փաշայք բարձրաձայն կը յայտնէին խորին գոհունակութիւն պուլկար բանակին մէջ մուծուած մահմէտական զօրաց ցոյց տուած քաջութեանն համար: Եւ յիրաւի, գունդի մը 45 պատուանշանք տրուած լինելով, 15ը Մահմէտականաց բաժին իյնած են, մինչ 4,000 զինուորաց մէջ Մահմէտականք 300 հոգի էին միայն: Պարտ է գիտնալ թէ պուլկար բանակին մէջ, որպէս ռուս բանակին մէջ, պատուանշանք հաւաքաբար կը տրուին այս կամ այն անձին կամ վաշտին, և յետոյ զինուորք իրենք կ'որոշեն թէ իրենց ընկերներէն ո՛րք աւելի արժանիք ունին պատուանշան ստանալու: Այս դէպք բարեգուշակ նշան մ'է թէ զինակցութիւնը Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումէլիի ժողովրդեան երկու մեծ մասանց (Պուլկարաց և Մահմէտականաց) մէջ, համաձայնութիւնն ամրապնդելու գեղեցիկ արդիւնքն ունեցած է:

«Իշխանը, Բիրոդէ մեկնելէն առաջ, հեռագիր մ'ուղղեց առ Նախարարապետ Պ. Քարավելոֆ, ծանուցանելով թէ, պուլկար հողը բոլորովին ազատուած գոլով թշնամւոյն ներկայութենէն, այն բացառիկ իշխանութիւնք որք Ազգային ժողովէն իրեն յանձնուած էին՝ բնականապէս վերջ կը գտնեն:

«Աստի կը հետեւցնեն թէ Պուլկարիոյ նախարարաց խորհրդոյն առաջին նստին մէջ քննելի խնդիրը պիտի լինի վերահաստատել Սահմանադրութեան կանոնաւոր կիրառութիւնն ըստ առաջնոյն: Միակ դժուարութիւնն է թէ Պուլկարիոյ Ազգային ժողովոյն Արեւ. Ռումէլիի Երեսփոխանք ի՛նչպէս պիտի մասնակցին, քանի որ պուլկարական Միութիւնը դիւանագիտօրէն վաւերացուած չէ դեռ: Կը յուսացուի սակայն թէ այս մասին Բ. Դրան հետ ուղղակի բանակցութեամբ համաձայնութիւն մը կարենայ հաստատուիլ, զոր ապա Տէրութիւնք նուիրագործեն:

Իշխանին Յայտարարութիւնն, որով պուլկար զօրաց զինուորական վարժութիւնն երախտագիտութեամբ կը վերագրէր ռուս հրահանգիչ սպայից ջանքերուն, մեծապէս պիտի նպաստէ՝ կ'ըսեն՝ Պուլկարիոյ յարաբերութիւնները բարւոքելու ռուս կառավարութեան հետ:

Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, Բիւսդէնտիլի գաւառին սահմանաց վրայ սերպ զօրաց հետ տեղի ունեցած յառաջապահներու կռիւը ծանր բան մը չէր:

Վիտինէ կը ծանուցուի թէ պուլ-

—= 61 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ԲՈՒԱԿՈԲԷ

ՋԻԿ-ՋԱԿ
ԿԱՄ
ԿԵՌ-ԲՈՒԹԱՄԱՏ

Ժ.

Այս ձայն, զոր երկուքն ալ ճանչցին, վերջին դատաստանի փողին ազդեցութիւնն ըրաւ Օլկայի վրայ: Խեղճ աղջիկն իսկոյն ցատկեց ելաւ, և տիրուհւոյն ցասումէն ինքզինք ծածկելու համար՝ մինչեւ ճաշարանին ծայրն ընկրկեցաւ:

Իսկ Ֆրէնէ, ոչ վրդովեցաւ, ոչ իսկ զարմանք ցոյց տուաւ. գրեթէ կ'սպասէր և կը փափաքէր իսկ այսպիսի թատերական հարուածի մը:

Ուստի նստած կեցաւ և հանդարտութեամբ խմեց իւր գաւաթը մինչեւ ցվերջին կաթիլ:

Կոմսուհին՝ դրան վարագոյրները բանալով յամրաբար յառաջացաւ մինչեւ սեղանին քով, և բարկացայտ աչօք Ալֆրէտի նայեցաւ:

—Ի՞նչ իրաւամբ կը համարձակիք ձեր տան մէջ եղածի պէս վարուիլ աստ, հարցուց չոր ձայնիւ:

—Կը թուի ինձ թէ իմ տանս մէջ եմ քիչ մը, պատասխանեց Ֆրէնէ ժպտելով:

—Գիտեմ որ այս տուն ձերն է, բայց ե՛ս կը բնակիմ, ուստի կ'արգիլեմ ձեզ ոտք կոխել աստ քանի որ ես մէջն եմ:

Իսկ դու, վա՛տ չարաճճի, յարեց Օլկայի դառնալով, դուրս կորսուէ՝... տունէս:

—Բայց պիտի զղջաք, տիկի՛ն, պատասխանեց հարցկուհին դէպ ի դուռն երթալով:

—Օ՛, սպառնալիք պէտք չէ... ջանա՛ ուղիղ քալել... և ոչ եւս լսեմ քու խօսքդ... ապա թէ ոչ... գիտես ի՛նչ կ'ընեմ քեզ... տեղ փնտռելու պէտք չես ունենար... ես կը գտնեմ քեզ յարմար տեղ մը:

—Կ'երեւի թէ Օլկայի ալ խղճմտանքը մաքուր չէ, ըսաւ ինքնիրեն Ֆրէնէ, քաջ հասկնալով որ կեդրոնական բանտը կ'ակնարկէր կոմսուհին այս խօսքով: Արդեօք նա ալ մեղսակի՞ց է հայր Մոնխթրոլի սպանման:

—Լա՛ւ, կ'երթամ, ըսաւ Օլկա աւելի հանդարտ ձայնիւ:

Եւ պարոնին նայեցաւ յուսալով որ պիտի պաշտպանէր զինքը, բայց պարոնը չշարժեցաւ, ուստի դուրս ելաւ՝ միտքը դնելով որ լաւ վրէժ մ'առնու:

—Այժմ երկուքնիս ենք, պարո՛ն, ըսաւ տիկին Լուկրա:

—Ի՞նչ են այդ թատերական դէմք, սիրելի՛ս, հարցուց Ֆրէնէ անխռով: Եփած հաւկիթի մը համար կռի՜ւ, ծաղրելի բան է... վասն զի չեմ կարծեր որ նախանձութեան համար լինի... և ես այն աստիճան յոռի ճաշակ ունեցող մարդ մը չեմ որ ձեր սպասուհին վերադասեմ ձեզ: Ձեր բացակայութեան միջոցին նախաճաշ մը պատրաստել տուի... վասն զի սաստիկ նօթի էի... և կը կարծեմ թէ անվայել բան մը չըրի...:

—Դուք նախաճաշ ընելու եկած չէք աստ, զիս լրտեսելու եկած էք:

—Ա՛հ, սիրելի՛ս, ի՛նչ անտեղի ամբաստանութիւն է այդ որ կ'ընէք ինձ դէմ: Դուք քաջ գիտէք թէ ես ամեն ժամանակ լիակատար ազատութիւն թողած եմ ձեզ: Ես եկած եմ ձեր խնդրած ձիուն վրայ խօսելու ձեզ հետ... Թաքերսալէն եկայ, ուղղակի աստ եկայ...:

—Ո՛չ ձեզ կ'ուզեմ և ո՛չ ձեր ձին:

—Ա՛հ, զիս թողլու դիտաւորութի՞ւն ունիք:

—Ես ճանբորդ եմ, պիտի մեկնիմ Ֆրանսայէն:

—Հունգարիա՞ պիտի երթաք:

—Հաւանաբար:

—Ձեր վաղեմի բարեկամ Պ. Թէրկովիցի քո՞վ:

—Ի՞նչ փոյթ ձեզ:

—Փոյթ չէ. բայց կը թուի ինձ թէ երէկ տեսայ զայն ի Փարիզ, ակումբի մը մէջ:

—Կը ճանչես ուրեմն:

—Օ՛, կատարելապէս: Գեսպանաց սրճարանին մէջ տեսած եմ ձեզ հետ, Գրան-Օթէլի սանդուղին վրայ ալ հանդիպած եմ իրեն այն օրն ուր առաջին այցս տուի ձեզ:

Զայն մեր ակումբը բերող Լեհացին՝ Թէրկովից անունով արձանագրել տուաւ:

Կրնամ իսկ լուր մը տալ, որ գոհ կ'ընէ զձեզ անշուշտ, որովհետեւ մտերիմ յարաբերութեամբ կապուած էք անոր հետ: Ահագին գումար մը շահեցաւ թղթախաղի մէջ:

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք. «ահագին» բառով:

—Տասն և հինգ քսան հազար Ֆրանք... գուցէ իսկ երսուն հազար...: Չհամբեցի իրեն հետ... վասն զի չենք ողջուներ զիրար... որովհետեւ ոչ ոք ներկայացուցած է զայն ինձ, և չեմ կարծեր որ ճանչէ զիս:

—Կը կարծէ՞ք որ նորէն երթայ յայդ ակումբ:

—Չեմ գիտեր. բայց ինչո՞ւ կ'ընէք զայդ հարցում:

—Վասն զի կը փնտռեմ զայն:

—Կը փնտռէ՞ք: Ուրեմն չէ՞ք գիտեր ո՛ւր կը բնակի:

—Այո՛, գիտեմ, բայց այս առաւօտ գնացի և չգտայ անդ: Դռնապանը չկրցաւ ըսել ինձ թէ պիտի վերադառնա՞ր: Ես ալ անպատճառ տեսնել կ'ուզեմ զայն այսօր:

—Անշուշտ ձեր երթալու ժամն անոր հետ որոշելու համար: Կը հասկնամ զայս: Կ'ուզէ՞ք որ ձեզ ղրկեմ, եթէ հանդիպիմ իրեն:

Կոմսուհին ցնցուեցաւ: Կը նշմարէր որ Ֆրէնէ կը ծաղրէր զինքը: Զայրոյթը կուրցուցած էր զայն ի սկզբան, բայց յետոյ քիչ քիչ խելաբերելով կ'սկսէր հաւատալ թէ կարծեցեալ Հունգարացւոյն հետ իւր ունեցած յարաբերութեանց գաղտնիքը մատնած էր Օլկա:

—Դուք անձնուրացութիւնը շատ հեռի կը մղէք, ըսաւ կոմսուհին՝ Ֆրէնէի երեսը նայելով ուշադրութեամբ:

—Միթէ կանխաւ որոշած չէի՞նք, պատասխանեց խորամանգն Ալֆրէտ: Երբոր յարաբերութիւն կապեցինք, ես հաւատոյ դաւանութիւնս ըրի ձեզ, և համաձայնեցանք թէ իրարու հետ խաղաղութեամբ ապրելու լաւագոյն միջոցն էր զիրար չնեղել... և մինչեւ իսկ օգնել միմեանց: Ես գոհ եղած եմ ձեզ հետ ծանօթանալէս, վասն զի հեշտալի ժամեր անցուցած եմ ձեզ հետ: Դուք այժմ ձանձրացած էք մեր կապակցութենէն և կ'ուզէք վերստանալ ձեր ազատութիւնն: Հոգ չէ, կը բաժնուինք իրարմէ, բայց դարձեալ բարեկամ կը մնանք, և կը խոստանամ որ ձեռքէս եկած ծառայութիւնն ընեմ ձեզ, եթէ պէտք ունենաք:

—Լրջաբա՞ր կը խօսիք:

—Փորձեցէք և ոչ եւս կասկած կ'ունենաք:

—Ուրեմն կը խնդրեմ ձեզմէ. նախ ոչ եւս տեսնել զայդ վատշուէրուհին Օլկա: Կը յուսամ որ արդէն կապեց իւր ծրարները, և եթէ չէ մեկնած, պիտի երթամ դուրս ձգեմ զայն:

—Լաւ կ'ընէք:

—Երկրորդ, ձեր ինձ տուած բաներուն ամենն ալ ինձ թողուլ:

—Այդ ալ բան մը չէ: Հետերնիդ տարէք ձեր ստակը, գոհարեղէններն... և մինչեւ իսկ այս տանս կահերն, եթէ կ'ուզէք:

—Օ՛ն, կը տեսնեմ որ ճշմարիտ ազնուական մարդ մ'էք... ուստի կը համարձակիմ աղաչել զձեզ որ վերջին ծառայութիւն մ'ալ ընէք ինձ:

—Սիրով կը կատարեմ, ինչ որ ալ լինի:

—Օ՛, ծանր բան չեմ առաջարկեր: Կը խնդրեմ պարզապէս որ հետս գաք...

—Ո՞ւր... Հունգարիա՞:

—Ո՛չ այնչափ հեռի: Կ'ուզեմ որ պահ մը ներկայ գտնուիք... առանց Փարիզէն դուրս ելնելու:

—Կուգամ, պատասխանեց Ֆրէնէ, որ գուշակել կը կարծէր:

—Ուրեմն եկէք: Կառք մ'ունիմ վարը: Երթամ վանեմ զՕլկա և մեկնինք:

ԺԱ.

Ժորժ, Նկուղին պայթիւնէն ի վեր, որ իւր կեանքը փրկեր էր, գրեթէ նոյն տխուր ցերեկներն ու գիշերները կ'անցունէր, զորս կարմիր տան նկուղին մէջ անցուցած էր:

Մաքսաւորներն՝ որք զայն ձերբակալած էին, ոստիկանութեան տեսչին տարեր էին. նա ալ մանրամասն հարցաքննութեան ենթարկեր էր զայն:

Ուրիշ կերպ չէին վարուեր մահացու ոճրով մ'ամբաստանեալ մարդու մը հետ, և խեղճ տղան ջուրը նետուելէ զատ ուրիշ յանցանք չունէր. բայց կ'ամբաստանէին թէ մաքսանենգներու լրտես եղած էր և կ'ստիպէին որ մատնէր զանոնք:

(Շարունակելի)

կար իշխանութիւնք վերահաստատուած են բոլոր երկրին մէջ ուր Սերպք գրաւեր էին :

—Փիլիպէ, 27 դեկտ.

* * *

Պուլկարաց Մետրապոլիտն և քաղաքին երեւելիներէն մէկը Սօֆիա գնացին, պաշտօն ունենալով ի դիմաց Ռումէլիի ժողովրդեան շնորհաւորել Աղեքսանդր Իշխանն, և ապահովցնել զնա թէ Ռումէլիի բնակիչք այսուհետեւ ալ պատրաստ են ամեն զոհողութեանց, ի պահպանութիւն ազգային Միութեան, որ արեամբ կնքուած է անքակտելի կերպիւ:

Արեւելեան Ռումէլիի զինուորական իշխանութիւնն հրաման հաներ որ կամաւորք իրենց տուները վերադառնան:

Պուլկարիայէն կը սպասուին երեք զօրագնդեր, պահպանութիւն ընելու Արեւելեան Ռումէլիի մէջ:

ԶՕՐԱՀԱՆԴԷՍ Ի ՍՕՖԻԱ

—Սօֆիա, 26 դեկտ.

Իշխանը, Պալատ համնելուն, զօրահանդէս մը կատարեց: Իւր հրամանաց ներքեւ Սօֆիա վերադարձող 20,000 զօրքերն իւր առջեւէն անցան բարեւելով: Բոլոր Սօֆիա ոտքի վրայ էր, այս հանդէսը դիտելու: Հազարաւոր հանդիսատեսք բուռն ծափահարութեամբք կ'ողջունէին յաղթական զօրքերն: Իշխանն, որ լանջքին վրայ կը կրէր պուլկար տիկնանց իրեն նուիրած դափնեայ պսակը, մէն մի գնդին իւր առջեւէն անցնելուն կ'ուղղէր խնդակցութեան խօսքեր, որոց զինուորք կը պատասխանէին բերկրալից «Հուռա»ներով:

Զօրահանդէսը վերջանալուն, Իշխանը Պալատ մտաւ, և հոն շնորհակալութիւն յայտնեց հիւպատոսներուն և Մաճիտ փաշային, զբանակն իրենց ներկայութեամբ պատուելնուն համար:

Բոլոր Սօֆիա դրօշազարդեալ է: Կը դիտուի մանաւանդ պատերազմական պաշտօնատան ճակտին, ուր ռուս դրօշը կը ծածանի պուլկար դրօշներուն քով:

Այս երեկոյ չքեղ լուսավառութիւնք տեղի պիտի ունենան:

* * *

ՆՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԻՆ

— Սօֆիա, 27 դեկտ.

Իշխանը Նոր Յայտարարութիւն մը ուղղեց զօրաց, յորում կ'ըսէ.

«Այսօր երկիրը պարպուած է թշնամւոյն կողմէ, որ վատապէս մտած էր հոն: Քաջութիւնն և անձնազոհութիւնք զորս ցոյց տուիք՝ ունեցան իրենց վարձատրութիւնն: Յաղթեցիք սերպ բանակին, բոլոր աշխարհը պարտաւորեցիք ձեր վրայ սքանչանալու, և խոստովանելու թէ արիւնն որ կը հոսի ձեր երակաց մէջ՝ է արիւնն ձեր նախնեաց որք յաղթեցին Բիւզանդիոնի:»

* * *

ՆՈՐ ԿՌԻՒ

—Սօֆիա, 28 դեկտ.

Դեկտ. 25 ին Նոր կռիւ մը տեղի ունեցաւ Նովօ-Սելօ և Բրեգօֆօ գիւղերուն մէջ, Վրանիայի գաւառին մէջ:

Սերպ պատուիրակներ ներկայացան Պուլկարաց հրամատարին, յայտարարելով թէ, ըստ զինադադարին պայմանաց, Սերպք իրենց սահմանագծէն 3 քիլոմէդր ետեւ պիտի քաշուին: Բայց կէս օրէն 2 ժամ առաջ, Սերպք, մառախուղէն օգտուելով, մերձեցան պուլկարական յառաջապահներուն, միանգամայն 3 կողմէ կրակ ընելով, և վիրաւորեցին պուլկար սպայ մը և մի քանի զինուորներ:

Պուլկար կառավարութիւնը Տէրութեանց պիտի բողոքէ:

* * *

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը ծանուցանէ թէ անցեալ չորեքշաբթի իւր զինուորական Թղթակիցն ի Սօֆիա պուլկար իշխանութեան կողմէ ձերբակալուեցաւ, այն տեղեկութեանց պատճառաւ զորս պատերազմի դաշտէն ղրկած էր իւր լրագրոյն: Երկու ժամու հարցաքննութենէ մը յետոյ, Թղթակիցն արտաքսեցաւ պուլկարական հողէն, և առայժմ Օրսովա ղրկուեցաւ ընդ զինուորական պահպանաւ: Աւստրիական գործակալն ի Սօֆիա միջնորդեց ի նպաստ Թղթակցին, բայց պուլկար կառավարութիւնն յետ չառաւ իւր որոշումն, յայտարարելով թէ, երկիրը բացառիկ վիճակի մէջ գտնուելուն, այսպիսի բացառիկ տնօրինութիւնք անհրաժեշտ եղած են:

* * *

—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը ծանուցանէ դեկտ. 24 թուով թէ Նիշի մօտ սերպական 3 վաշտեր ապստամբած էն դեկտ. 23ին, ուտելեաց քիչ և գէշ լինելուն պատճառաւ: Զօրաց այս խնդիրը քննելու համար պատերազմական նախարարն Պելկրատէ ի Նիշ գացած է փութով:

—Թայմզին Վիեննայի Թղթակիցը կ'իմանայ թէ Լատինական Միութեան առթիւ մեծ թուով շնորհաւորական քարտէններ ղրկուած են Անգլիայէն Աղեքսանդր Իշխանին ի Սօֆիա: Բայց Միլան Թագաւորին այսօրինակ թղթեր չեն ղրկուած:

* * *

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀՈՐՎԱԹՈՎԻՉ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ

—Պելկրատ, 30 դեկտ.

Սերպ բանակին ընդհանուր հրամատար Հորվաթովիչ զօրավարը դեկտ. 29 թուով կը հեռագրէ Նիշէ.

«Զինադադարին 2րդ յօդ. ին համաձայն, սերպ իշխանութիւնը, ոստիկանաց խմբի մը հետ, նախընթաց օրը մտան Բիրոդ: Զինադադարին պայմանաց հակառակ, տակաւին Բիրոդ կը մնային պուլկար գումարտակ մը և հեծելախումբ մը: Սերպ իշխանութեանց խնդրանօք, պուլկար զօրքերն անմիջապէս թողուցին զԲիրոդ, և սահմանագլխէն անդին անցան: Սակայն կէտի մը վրայ, Պուլկարք, զինադադարին հակառակ վարուելով, սահմանակից մի քանի գիւղերու մէջ կամաւորաց գումարտակներ թողած են: Նաև Պուլկարք սերպ գիւղացիները կը գործածեն իրենց գոյքերուն փոխադրութեան: Ընդհանուր հրամատարին հրամանով, սերպ կամաւորաց վաշտ մը վաղը Բիրոդ պիտի մտնէ՝ երկիրը մաքրելու թշնամի բանակին ներկայութենէն: Բիրոդի կառավարիչը կը հեռագրէ թէ քաղաքըն ողբալի տեսարան մը կը ներկայացնէ: Բոլոր բնակարանք աւարի մատնեալ, շատ մը տուներ հրկիզեալ, եկեղեցեաց զանգակները կոտրատեալ, հիւանդանոցը խանգարեալ, կառավարական տունը դրաւեալ կամ հրկիզեալ են: Հորվաթովիչ զօրավարն հրամայեց որ վառելիք և ուտեստ ղրկուին Բիրոդ:»

Սերպ կառավարութիւնը զայս հեռագիր հաղորդեց մեծ Տէրութեանց:

* * *

ՀԱՊԷՇՍՏԱՆ. Լոնտոն, 26 դեկտ. Գահիրէէ կը ծանուցուի առ Թայմզ թէ Հապէշներուն Թագաւորը շատ գայրացեր է իմանալով որ Իտալացիք գրաւած են զՄասովա, և կը պատրաստուի եղեր զարնել Իտալացիները:

* * *

ՍՈՒՏԱՆ. Գահիրէէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ Օսման Տիկմա երեւելի Մէհտիական ապստամբապետն, որ տարիներով զբաղեցուց Անգլիացիները Սուաքիմի կողմէն, առողջ է դեռ, ըստ նորագոյն լրոյ, և հանգարտ կ'ապրի Թօքալայի մէջ, ուր ապստամբք յաջողած են գրաւել: Օսման Տիկմա չէ սպաննուեր Հապէշոյ Սպարապետ Ռաս-Ալուլայի ձգած ճակատամարտին մէջ, յորմէ բացակայ էր: Օսման Տիկմա հիմակ ինք կը պատրաստուի եղեր քալել Հապէշոյ Սպարապետին վրայ, ի Սանհիդ:

—Լոնտոն, 28 դեկտ. Անգլ. կառավարութիւնն որոշեց Նոր զօրքեր ղրկել Եգիպտոս, Սուտանցւոց վրայ քալելու համար:

—Բօլիթիշէ Քօրէսբօնտէնցի Թղթակիցն ի Գահիրէ, 30,000 կ'ենթադրէ Սուտանցւոց թիւն, որք, հրամատարութեամբ Նոր Մէհտիին, կը քալեն Եգիպտոսի վրայ, և որք արդէն բախած են անգլ. զօրաց: Ապստամբ բանակին մէջ կը տեսնուին 40 դրօշներ, որք 40 ցեղեր կը ներկայացնեն: Նոր Մէհտին կը պարծենայ թէ շատ չանցած պիտի հաստատուի ի Գահիրէ իբրեւ Խալիֆ բովանդակ Եգիպտոսի և Սուտանի:

—Վատի Հալֆայէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ ապստամբաց բանակէն փախչող Արաբք կը պատմեն թէ Նոր Մէհտին շարունակ Նոր ուժեր կը ստանայ Սուտանի ներքերէն: Վերջին ճակատամարտներուն մէջ, 3 կարեւոր էմիրք սպաննուեր են:

* * *

—Լոնտոն, 29 դեկտ.

Գահիրէէ կը հեռագրուի թէ, Անգլիացւոց Սուտանի մէջ ապստամբաց վրայ մեծ յաղթութիւն մը տանելնուն լուրն ստուգութիւն կը գտնէ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ Էջմիածնէն ղրկուած երկու սնտուկ Խորհրդատետրներ հասան յԱզգ. Պատրիարքարան: Այս խորհրդատետրները թէ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառներու եկեղեցեաց պիտի բաշխուին:

Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութիւնն ուղերձով մը շնորհաւորած է զԱմեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, Երուսաղէմայ Ս. Աթոռոյ Պատրիարք ընտրուելուն առթիւ: Ն. Սրբազնութիւնը մասնաւոր գրով մը շնորհակալութիւն յայտնելով Ընկերութեան, խրախոյս կարդացած է Նորա ազգանուէր անդամուհեաց:

Տնտեսական Խորհրդոյ շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ այս չորեքշաբթի ի Պատրիարքարան, ատենապետութեամբ Ներսէսեան Ներսէս էֆէնտիի: Խորհուրդն զբաղեցաւ գլխաւորաբար հետեւեալ երեք խնդիրներով.

1. Տնտեսական խորհուրդը՝ նկատելով որ Գումգափուի Թաղ. խորհուրդն թաղային զանազան խնդրոց առթիւ օրինաց հակառակ վարմանց մէջ կը գտնուի և իրեն եղած ազդարարութեանց կարեւորութիւն չընծայելով կը շարունակէ իւր այս վարմունքը, որոշեց լրիւ վիճակը ներկայել Քաղաքական ժողովին, առաջարկելով որ, վերոյիշեալ Թաղ. Խորհուրդն իւր այս վնասակար ընթացքէն հեռացնելու համար, օրինաց տրամադրութիւնն ի գործ դնէ:

2. Խորհուրդը՝ տեսնելով որ հակառակ պաշտօնական ազդարարութեանց, զանազան թաղերու մէջ, անորոշ նպատակաւ, նուիրատուներ շրջաբերութեան հանուած են և թէ վաւերական արտօնագրեր չկրող գանձանակներ կը շրջագային, որոշեց ի պաշտօնէ յայտարարել որ, թէ՝ այն նուիրատուներն որ արտօնեալ չեն Ազգ. Վարչութեան կողմէ և Տնտես. Խորհրդոյ պաշտօնական կնիքն չեն կրեր, և թէ՝ այն գանձանակներն որք վաւերական արտօնագիր չունին, անվաւեր են և հետեւաբար՝ ազգայինք պէտք չէ մասնակցին այդպիսի հանգանակութեանց:

3. Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնը տրտունջ բարձած լինելով որ մոմադնի և գանձանակի արդեանց հաշուէն 50,000 ղրուշէն աւելի պահանջ մ'ունի մայրաքաղաքիս թաղային սնտուկներուն վրայ և զանոնք գանձելու մասին մեծ դժուարութիւն կը կրէ, և թէ ի սպառ Ս. Եկեղեցեաց պէտք եղած մոմերն Հիւանդանոցի մոմատունէն չեն հայթայթուիր, Խորհուրդն որոշեց յատուկ շրջաբերականաւ յանձնարարել Թաղ. Խորհրդոց որ այդ նուիրական հաստատութեան վերաբերեալ դրամներն յանձնեն իսկոյն Պատ. Հոգաբարձութեան և եկեղեցեաց մէջ գործածուելիք մոմերն անհրաժեշտաբար Հիւանդանոցի մոմատունէն գնելով բառնան Հոգաբարձութեան կրած դժուարութիւններն:

Խորհուրդն զբաղեցաւ Նաև այլ և այլ թաղային և մասնաւոր խնդիրներով: Յաջորդ Նիստը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի ի Ղալաթիա:

ՀՐԱՀԱՆԳ

Մայրաքաղաքիս Թաղական Խորհրդոց Ս. Երուսաղէմի [illegible] բաշխման ցուցակաց և բոլոր այն հասոյթներու նպաստին համար:

Ս. Երուսաղէմայ պարտուց բարձման համար՝ ըստ Նորագոյն տնօրինութեան՝ իւրաքանչիւր թաղ պարտի հանգանակել իւր շրջանին մէջ պարունակեալ ընդհանուր արու ազգայնոց վրայ՝ Ս. տարւոյ համար՝ մարդ գլուխ 5 ղրուշի հաշուով արտադրելի գումարն,

Հետեւաբար,

Ա. Մէն մի Թաղ. Խորհուրդ իւր շրջանակին մէջ բնակող արու ազգայնոց ցանկը կը պատրաստէ, որ՝ ի բաց առեալ իրենց գաւառի մարդահամարին մէջ արձանագրեալ պանդուխտներն՝ պիտի պարունակէ նորածին տղէն սկսեալ ցալեւոր ծերունին:

Բ. Ցանկին պարունակած արու ազգայնոց ընդհանուր թիւը 5 ղրուշով կը բազմապատկէ, և արտադրեալին վրայ՝ պատասխանատուութեանց ի նախատեսութիւն՝ 10 % կը յաւելու: Այս վերջին գումար կը ներկայացնէ նոյն թաղի ազգայիններէն Ս. տարւոյ համար հաւաքելի նպաստն:

Գ. Թաղեցի ազգայնոց մէջէն յարմար դատած թուով կը հրաւիրէ այնպիսի անձինք, որք թաղեցւոց նիւթական վիճակին ծանօթ են և արդարախոհութեամբ ու գործունէութեամբ ազդեցութիւն ունին նպաստից բաշխման և հաւաքման գործողութեանց մէջ:

Դ. Յիշեալ ազգայնոց խորհրդակցութեամբ կը զեղչէ ցանկին մէջէն նիւթապէս բացարձակ անկարողներն և մնացելոց վրայ կը բաշխէ հաւաքելի տարեկան նպաստի գումարն, ըստ կարողութեան իւրաքանչիւրոյն, ուշադիր լինելով որ բաշխման հանրագումարն, նուազ չլինի տարեկան նպաստին գումարէն:

Ե. Այսպէս պատրաստուած բաշխման ցուցակներն վաւերացուելով կը յղուին անմիջապէս առ Խորհրդարանական Յանձնաժողովն Ս. Երուսաղէմայ, որ զանոնք քննելէ յետոյ, հանգանակողաց տրուելիք ընկալագրերը կը պատրաստէ և իւրաքանչիւր Թաղ. Խորհրդոյն կը զեկուցանէ իւր շրջանակին պատկանեալ նպաստից հաւաքման նկատմամբ բրած տնօրինութիւնն և կարգած պաշտօնեայներն:

Զ. Ի հասանել զեկուցման Յանձնաժողովոյն՝ Թաղ. Խորհուրդք ամեն դիւրութիւն ու աջակցութիւն կ'ընծայեն Յանձնաժողովոյ կարգած պաշտօնէից՝ իւրաքանչիւրն իւր շրջանակին պատկանեալ նպաստից անմիջապէս հաւաքմանն համար:

Ս. Երուսաղէմայ
Խորհրդարանական Յանձնաժողով
ԱՏԵՆԱԴՊԻՐ ԱՏԵՆԱՊԵՏ
Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ 20 դեկտ. 1885

Ամերիկացի բողոքական քարոզիչ մը, ընկերակցութեամբ բողոքական հայ երիտասարդի մը, երէկ ի Պատրիարքարան գալով տեսակցեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ:

Պէշիկթաշի Մաքրուհեան Երկսեռ վարժարանի Հոգաբարձութիւնը կը խնդրէ մեզնէ ծանուցանել թէ ի Նպաստ վարժարանին աղքատիկ ուսանողաց յառաջիկայ շաբաթ գիշեր, 21 դեկտ., տաճկերէն լեզուաւ պիտի ներկայացուի ՆՈՅՐՆ անուն քառօրալից թատերախաղն և [illegible] անուն ծիծաղաշարժ զաւեշտն, առաջնորդութեամբ Մ. Մնակեան էֆէնտիի, ի սրահն Լէսքի Ցունայ Նէնիմահալլէ:

Ներկայացման կանոնաւորութեան և շքեղութեան և հանդիսականաց հանգստութեան համար ամեն նախահոգ միջոցներ ձեռք առնուած են Պատուարժան յանձնախմբի մը շնորհիւ. բայց յատուկ օտար թաղերէ յաճախող հանդիսականաց համար Սրահին դէմ գտնուող Ահմէտ էֆէնտիի զբօսավայրն մինչեւ առաւօտ բաց պիտի մնայ:

Հրատարակուեցաւ [illegible] Շաբաթաթերթի դեկտեմբերի թիւն հետեւեալ պարունակութեամբ.

Ուղղութիւն. — Մթնոլորտ. — Ազգակցական ամուսնութիւնք. — Շանփն բժիշկ կ'ընդունուի. — Երաժշտութիւն. — Հալածումն երիզորդաց. — Կատաղութեան դարման. — Թղթակցութիւն. — Գիտական մանրալուրեր. — Ազգ., Շնորհ. Պատաս. Գիտական շարժման:

ՏՕՆԱԿԱՐԳ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
Հրատարակեաց
ՍԱՀԱԿ Ա. ԽԱՆՃԵԱՆ
Վաւերացմամբ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Սոյն դասագիրք՝ որ կը պարունակէ հինգ Տաղաւարաց և այլ գլխաւոր տօնից եկեղեցական երգեցողութիւնքն իրենց կարգաւ ու կանոնով, գեղեցիկ տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած է Գավաֆեան տպարանէն ի պէտս դպրաց և երգեցիկ մանկտւոյն:

Փափաքելի է որ Պատ. Խնամակալք և Երաժիշտ դասատուք ազգային վարժարանաց սոյն դասագրքէն մէն մի օրինակ տան ստանալ իւրաքանչիւր ձայնաւոր աշակերտաց, որոց սրբազան հարկ չէ մնացած այլ եւս այսպիսի եկեղ. երգոց ընդօրինակութեամբ ժամավաճառ լինելու:

Կեդրոնատեղին է Յ. Գավաֆեան դրատունն, և կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով, ինչպէս նաեւ Զարեհ էֆ. Թորոսեանի և Ջրավաճառ Յակոբ Աղա Ալամալեանի խանութներն ի Պաշչէ Գարու:

Գին 3 դահեկան

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐ
ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթի առաջին տարին 1200է աւելի երեսներէ բաղկացեալ ստուար հատոր մ'է որ կը պարունակէ Ազգային, Քաղաքական, Տնտեսագիտական, Աշխարհագրական, Տեղագրական, Գիտական, Գրական և այլ ընտիր յօդուածներ, բազմաթիւ բանաստեղծութիւնք և Նորավէպք ևն. ևն.

Կը ծախուի Արեւելք լրագրոյ խմբագրատունը, Ղալաթիա Նորատունկեան խան:

Գին 3 Մէճիտ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Հռովմէական Հայոց Պատրիարքարանի գործակատար Ռաֆէլ էֆէնտիի:

Բաբերդի տասանորդական տրոց տեսուչ անուանեցաւ տասանորդական տրոց վարչութեան քննիչներէն Րիֆաթ էֆէնտի:

Շքօտրայի տասանորդական տրոց տեսուչ Մէհմէտ պէյ նոյն պաշտօնով Տրապիզոն փոխադրեցաւ:

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Նախընթաց օր Հավասի հեռագիր մը ծանոյց թէ Սերպիացիք կ'ամբաստանեն զՊուլկարս թէ աւարի տուած են զԲիրոդ: Բերայի դեսպանատանց մին այս առթիւ հետեւեալ տեղեկութիւններն ստացած է:

Սերպ կառավարութիւնը կ'ամբաստանէ պուլկար զօրքերը թէ քանիցս աւարի տուած են զԲիրոդ, զինադադարի կնքուելէն յետոյ, և քաղաքին բնակչաց նկատմամբ անորակելի վարմանց մէջ գտնուեր են: Բաց յաստի, սերպ կառավարութիւնը կ'առարկէ թէ պուլկար զօրքերը դեռ ամբողջովին քաշուած չեն Բիրոդէն:

Կ'երեւի թէ մեծ Տէրութեանց ոմանց, և գլխաւորաբար Անգլիոյ խորհրդով է որ Աղեքսանդր իշխանն որոշած է ի մօտոյ Բեդրսպուրկ ուղեւորել Զարին հետ հաշտուելու համար. հետեւաբար այս հաշտութիւն ո՛չ թէ տեղի պիտի ունենայ յոչ կամս Անգլիոյ, այլ նոյն իսկ Նորա հաւանութեամբ:

Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Մ. Նիբրէսի, Աղեքսանդր իշխանը ծանուցեր է Բ. Դրան թէ չկրնար հաւանիլ որ խաղաղութեան կնքման նախնական բանակցութիւնք փոխանակ Սօֆիայի, Պելկրատի մէջ կատարուին: Իշխանը կը պնդէ որ այս մասին զիջողութիւն լինի Պուլկարիոյ:

Իշխանը միանգամայն ծանուցած է Բ. Դրան թէ ինք նշանակած է այն պատուիրակն որ Մաճիտ փաշային պիտի աջակցի կատարելիք բանակցութեանց համար:

Թէեւ զրոյց մը կը շրջի թէ Գարատաղ Սերպիոյ դէմ թշնամական ցոյցեր կ'ընէ, բայց այս լուր դեռ ստուգութեան կը կարօտի: (Թուրքէ)

Գերմանական դեսպան Պ. Ռատովիչ երէկ իրիկուն ժամ 11 1/2ին Բ. Դուռն երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ:

Սերպիական դեսպան Պ. Կրուիչ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և խորհրդական Տատեան էֆէնտիի հետ:

Մայրաքաղաքիս անգլիական դեսպանատան զինուորական կցորդ հազարապետ Թրոթըր երէկ Եգիպտոս ուղեւորեցաւ:

Անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Սըր Սանտիսն՝ որ վերջերս որսորդութեան համար Կ. Պոլսէն հեռացած էր, մայրաքաղաքս դարձաւ:

Յառաջիկայ ամսոյ մէջ Քրուբի զինագործարանք կայս. կառավարութեան պիտի յանձնէ, նախապէս կնքեալ պայմանագրի մը համաձայն, 120 պատերազմական թնդանօթ զանազան մեծութեամբ:

Վիեննայի Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ լրագիրն հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ.

Ֆրանսական գործակատար մը, որ հազարապետ Շէր կը կոչուի, Քարատաղէն Շքոտրա եկաւ, ուր բոլոր հիւպատոսաց հետ տեսակցելէ յետոյ, Անթիվարի գնաց տեսակցութիւն մ'ունենալու Քարաճորճեվիչ իշխանին հետ: Ասոր կը հետեւի թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը ձեռքի տակէ ոյժ կու տայ Քարաճորճեվիչ իշխանին թեկնածութեանց, Սերպիոյ գահը բարձրանալու համար:

Մոնիթէօր հրատարակելով զայս, հետեւեալ կերպիւ կը հերքէ Վիեննայի լրագրոյն տեղեկութիւնները.

«Այս տեղեկութիւն բոլորովին մտացածին է: Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութեան սպայ Պ. Շէր իւր կառավարութեան կողմէ գիտնական պաշտօն մը կատարելու ղրկուած է ի Քարատաղ և յԱլպանիա: Եւ այս է յիշեալ երկիրներու մէջ իւր երթեւեկութեանց պատճառն: Եթէ Շքոտրայի օտար հիւպատոսք պատուած են զինքը սեղանի հրաւիրելով և եթէ Քարաճորճեվիչ իշխանն Անթիվարի կը գտնուէր՝ ուր ֆրանսացի սպայն գնացած է տեղագրական խուզարկութիւններ կատարել, այս ամենը չնշանակեր թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը հաճոյք կ'զգայ Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ մեքենայութիւններ նիւթել ի նպաստ այս կամ այն իշխանին: Ֆրանսա, արեւելից մէջ իւր ունեցած շահուց տեսակէտով մեծ փոյթ չտանիր թէ սերպական գահուն վրայ Քարաճորճեվիչ մը կամ Օպրենովիչ մը գտնուի:»

Կը լսենք թէ Կրետէի բնակիչք նոր հանրագիր մը ղրկած են կայս. կառավարութեան, որով կը բողոքեն պուլկարական Միութեան ընդունելութեան պատասխանատուութեան դէմ, և այս անգամ նախորդներէն աւելի ազդու կերպիւ: (Մուխպիր)

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ, ըստ վերջին լրոյ, Սուտանցիք դարձեալ մեծ պարտութիւն մը կրած են և պատերազմի դաշտին վրայ երկու թնդանօթ թողլով խոյս տուած են:

Սպարապետի Դուռը մտադիր է նոր պայմանագիր մը կնքել 2000 ձիու գնման համար, որոց կէսը պիտի յատկացուի թնդանօթաց և կէսն ալ հեծելազօրաց գործածութեան:

Գաղթականաց Յանձնաժողովոյ նախագահ Րիզա պէյի որդի Վէլիէտտին պէյ բաւական ծանր կերպիւ հիւանդ լինելով, կայս. պալատան պաշտօնեաներէն Իսմէթ պէյ Րիզա պէյի ապարանքն երթալով, ի դիմաց Վեհ. Սուլթանին տեղեկութիւն հարցուց որդւոյն առողջական վիճակին վրայ:

Թէեւ որոշուած էր օտար բժիշկներ գործածել կայս. բանակաց մէջ, սակայն Բարձր. Սպարապետը տեղեկանալով որ այս տարի թէ՝ քաղաքական և թէ՝ զինուորական բժշկական վարժարաններէն հարիւրի չափ ուսումնաւարտք իբրեւ բժիշկ վկայագիր պիտի ստանան, և նկատելով որ օտար բժիշկներ, որք թուրք լեզուին տեղեակ չեն, չպիտի կրնան պահանջուած կերպով օգտակար լինիլ, և թէ վերոյիշեալ երկու վարժարանք պէտք եղածին չափ բժիշկ պիտի հայթայթեն բանակաց, յետաձգեց օտար բժիշկներու գործածութեան մասին տրուած որոշումն:

Այսօր Լատինացւոց տարեգլուխ լինելով, Ֆէների պատրիարքարանի կողմէն երկու բարձրաստիճան եկեղեցականք ընկերակցութեամբ Փառուբէշեաս Սթավրաքի էֆէնտիի Բերա կ'երթան, բարի տարի մաղթելու պապական Նուիրակ Տ. Ռօթէլլիի:

Սուրիոյ նահանգին ժողովուրդը մինչեւ հիմա 30,000 Խալէթ և 20,000 զոյգ գուլպա նուիրած է ի նպաստ կայս. բանակաց: Նոյնպէս Լիբանանու ժողովուրդն 20,000 տուփ ծխախոտ նուիրած է կայս. բանակաց գործածութեան համար:

Լոնտոնի բամպակի վաճառականներէն Պ. Լօթթըն 1 1/2 միլիոն ֆրանք բացով սնանկացած է:

Երէկ գիշեր, Շուէտական դեսպանատան մէջ շքեղ պարահանդէս մը տրուեցաւ որուն ներկայ էին, բաց ի դեսպանական մարմնէն և Բերայի բարձր դասու պատկանող ընտանիքներէ, օսմանեան բարձրաստիճան պաշտօնատարք:

Կը կարծուի թէ Սօֆիայի Վագըֆներու օսմանեան պատուիրակ Կասպան էֆէնտի մօտ օրերս մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ:

Ասկէ առաջ ծանուցեցաւ թէ Բէժիի վարչական խորհուրդը պայմանագիր կնքած է Քամօնտօ դրամատան հետ, վարձելով Ղալաթիոյ Թիճարէթ խանն՝ ուր պիտի հաստատուէր Բէժիի վարչութիւնն 1886 Յուլիս 1ին: Այժմ կըսուի թէ Բէժին մտադիր է գնել Խալիլ Շէրիֆ փաշայի Ֆընտըգլըի ծովեզերեայ ապարանքն, ուր պիտի հաստատէ իւր գրասենեակներ: Այս նպատակի իրագործումն 8000 ոսկւոյ գումարի մը կը կարօտի, 6000 ոսկի գնման և 2000 ոսկի նորոգութեան ծախուց համար: Չենք գիտեր թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան ստոյգ է Ղալաթիոյ լրագրի մը սոյն տեղեկութիւնն, որ եթէ իրականանայ, Բէժին հատուցում մը պիտի վճարէ Քամօնտօ Դրամատան՝ կնքեալ պայմանագիրը եղծանելուն համար:

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿԱՐԱՆԴԻՉՔԸ

Չկայ աւելի օգտակար, աւելի գործնական, աւելի դիւրաւ ընծայ մը քան կարի մեքենան: Պատշաճապէս կը յարմարի թէ միջնակարգ դասու ընտանեկան յարկին, որպէս և արհեստաւորին տան որ կը գործածէ զայն իւր ապրուստին համար: Միակ խնդիրն է լաւն ընտրել: Բարեբաղդաբար, կարելի է գտնել ստոյգ ամենէն կատարելագործեալ մեքենայներն, դիմելով Սինկէր գործարանն, որ համբաւը տիեզերական է և որ երեք մթերանոց հաստատած է մայրաքաղաքիս մէջ. մին ի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 208. միւսն ի Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Կըլավանի խան, և երրորդն ի Պոլիս, Մահմուտ փաշա, 90:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պելկրատ, 30 դեկտ.

Պահեստի և երկրորդ կարգի զօրքերն արձակուեցան: Գործօն բանակը միայն կը մնայ ի զէն:

Մատրիտ, 31 դեկտ.

Պաշտօնական. — Խնամակալ Թագուհին, ընկերակցութեամբ իւր երկուց աղջկանց, Մերսէտէս և Մարի-Թէրէզա իշխանուհեաց, այսօր երդուաւ Խորհրդարանին առջեւ, որ ի նիստ գումարեալ էր ընդ նախագահութեամբ Պ. Գանովասի տել Գաստիլլօի: Հանդէսը պատկառելի էր: Քրիստինէ Թագուհին ընդունեցաւ ժողովրդեան և ազգին ներկայացուցչաց հաւանութեան եռանդագին հաւաստիքն:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 20 Դեկտեմբեր

Այսօր Ղալաթիոյ պորսան գոց է Լատինացւոց Տարեգլուխ լինելուն պատճառաւ:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 31 Դեկտեմբեր, ժամ 5 վայր.	15 երկվ.
Անգլ. քօնսօլիտէ	99 9/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 5/16
» » » գոցուեցաւ	14 8/16
» » » Ա.	26 1/2
» » » Բ.	16
» » » Գ.	14 3/8
Օթօման 1871	67
Փոխառութիւն 1877	79 3/4
Պանք Օթօման	9 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	95 3/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	64 1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	88
Տայրա Սանիէ	62
Ցօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	88 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 436
Վիեննա, 31 Դեկտեմբեր, ժամ 1 երկվ.	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 50
Օսմանեան երկաթուղի	17 50
Բարիզ, 31 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր.	45 երկվ.
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	109 25
» » 3 0/0	80 20
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 45
» » » գոցուեցաւ	14 42 1/2
» » Սէրի Բ.	15 80
» » Գ.	14 50
Օսմանեան երկաթուղի	36
» Բէժիի բաժնեթուղթք	420 —
Պանք Օթօման	500
Գրէտի Լիօնէ	525
» Ֆօնսիէ	1338 75
Բաժնետոմս Լիոնի	1245
Սուէզի ջրանցք	2207 50
Ռուսական 5 0/0 1877ի	102 1/2
Իտալական Ռանթ	98

Իմփոտական միացեալ	324 37 1/2
Օսմանեան (արտաքին)	54 1/4
Բրիօրիթէ Թուրք	354 37 1/2
5% Հելլենական	—
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 23

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱՐԱԲԿԻՐ, 27 Նոյ.

Արաբկիր շարժման մէջ է։ Շարժում կրթական և ազգային՝ Հայ Լուսաւորչական հասարակութեան մէջ. շարժում կրօնական՝ բողոքական հասարակութեան մէջ։

Կրթական շարժում ըսի, և իրօք 5-6 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, մեր հայրենակիցք մեծ քայլ առած են այս մասին։ Դաստիարակութեան յարգը աւելի լաւ ճանչցուած է. ստակ չխնայուիր տղայոց կրթութեան համար։ Իւրաքանչիւր թաղ որ կը բաղկանայ 100-150 տունէ ունի իւր դպրոցն. թէեւ սոքա կը կառավարուին սակայն ոչ-մանկավարժական սպանիչ դրութեամբ։ Թաղային դպրոցներէն զատ կայ միջնակարգ վարժարան մը Ուսումնարան անուամբ, որ ժամանակ մը Պոլսեցի Միհրան և Արամ Էֆէնտիներու հաւաքական ջանիւք կառավարուելէ յետոյ, այս երկուքին միջեւ ծագած գժտութեան մը պատճառաւ տարիէն աւելի է առանձինն Միհրան Էֆէնտիի տեսչութեամբ կը գտնուի։ Ուսումնարանի մէջ բաւական խնամով կ'աւանդուին լեզուք Հայ, Թուրք, Ֆրանսական, նաեւ Պատմութիւն (Ազգ. և ընդհ.), Աշխարհագրութիւն, Թուաբանութիւն և սկզբունք Հանրահաշուի։ Ասոնցմէ դուրս Ազգ. Սահմանադրութեան վրայ քաղուածներ կը տրուի աշակերտաց։ Բայց ինչ որ ցաւալի է ըսել Արաբկիրի կրթական վիճակի մասին, սա է թէ աղջկանց վարժարան երբէք գոյութիւն չունի, և երկրորդ թէ Թաղային դպրոցի վատ և կոշտ դրութեամբ մը կառավարուելէն զատ, որոշ և միօրինակ ծրագրի մը չեն հետեւիր և Ուսումնարանի հետ կապ չունին։ Ուրախաւիթ է ըսել թէ կարող Արաբկիրցիներէն ոմանք իրենց տղայոց աւելի բարւոք կրթութեան եռանդով՝ կարնոյ Սանասարեան վարժարանը կուտան զանոնք. և այսօր 20է աւելի Արաբկիրցի կը համրուի Սանասարեան սանուց մէջ։ Ասկէց զատ Էջմիածնայ ճեմարանն ունի երկու աշակերտ որոցմէ մին մօտ է իւր ընթացքն աւարտելու։ Մի քանիք եւս Պոլիս, Կարս, քաղաքային իրաւագիտական և բժշկական վարժարանները կը յաճախեն։ Պէրպէրեան վարժարանն ընծայած է ազգին Արաբկիրցի աշակերտ մ', որ Պոլսոյ Գերմանացւոց դպրոցի լեզուագիտական ընթացքն եւս աւարտած է։ Սա տարուան մը խմբագրութիւնը վարած է Բուրաստան Մանկանց հանդէսին, և մօտերս մամլոյ տակ ձգած է ընտիր թարգմանութիւն մը «Դիւցազունք աշխատութեան անուն» ֆրանսերէն օգտաշահ գրքին։ Ի դէպ է առ յիշել թէ Արաբկիր կրնայ պարծիլ իր քանի մը զաւակաց վրայ որ այսօր պատիւ կը բերեն ազգին, և այնքան ծառայութիւններ մատուցած են ու կը մատուցանեն ազգային կրթութեան և լուսաւորութեան գործին։ Ասոնցմէ մին՝ որ երկար տարիներ Մ***. լրագրի քաղաքական և գրական մասերու խմբագրութիւնը վարած է յաջողապէս, այժմ կը ճանչցուի խմբագրապետն Թուրք բարձրագոյն օրաթերթին։ Իսկ միւսը Կալաթա-Սէրայի Լիկէոնէն առաջին աստիճանի վկայականով ելած, քաջ մաթեմաթիկոս, Պոլսոյ գլխաւոր հայ վարժարանաց մէջ երկար ատեն տեսչութեան և ուսուցչութեան պաշտոններ վարած մեծ արդեամբ, կը համարուի մին մեր կրթական առաջնակարգ գործիչներէն։

Արաբկիրի կրթական ձգտումներուն բոլոր այս գովելի և պատուաբեր յիշատակութիւններուն հակառակ չենք կրնար սակայն աչքէ պարսաւելի կէտ մ'որ կարի անախորժ է անոր յառաջդիմական ուղղութեան մէջ։ Արդարեւ Արաբկիրցիք տակաւին զգացած չեն թերթ լրագիր կարդալու օգուտն, և կրնամ ըսել թէ ամբողջ քաղաքին մէջ, ուր 2000 տունէ աւելի Հայ կայ, հազիւ 2-3 Արեւելք կուգայ։

Արաբկիրի Առաջնորդ Գեր. Եղիկ եպիսկոպոսի չորսամեայ բացակայութենէն ի վեր ազգային գործերն երեսի վրայ կը մնան։ Գժտութիւններ պակաս չեն Տեղապահ Տ. Մկրտիչ քահանայի և Գաւառ. Ժողովոյ անդամոց միջեւ։ Դեռ մօտերս եկեղեցւոյ բեմին վրայ տեղի ունեցած ցաւալի միջադէպ մը ընդ մէջ Տեղապահին և ընդդիմադիր կուսակցութեան քանի մ'անդամոց թէեւ բաւական վրդովեց միտքերը եւ տեղւոյս կառավարութեան միջամտութեան առիթ տուաւ, բայց գոհ ենք ըսել թէ Պատրիարքարանէն վերջին անգամ հասած հրամանագրոյն վրայ, որ արդէն Տեղապահ Տ. Մկրտչի պաշտօնավարութիւնը կը հաստատէր, խաղաղութիւնը վերահաստեցաւ։ Ժողովուրդն այժմ աւելի նախանձախնդրութիւն ցոյց կուտայ իւր շահերուն և անհամբեր է իւր Առաջնորդի վերադարձին, այս իրաւացի բաղձանօք թէ սա ընդ հուպ վերադառնալով յԱրաբկիր, շուտով վերջ մը տայ տեղւոյս ազգային գործոց տարտամ և կնճռոտ վիճակին և աւելի բարեկարգ ուղղութեան մը մէջ դնէ կրթական և այլ ազգային շարժումներն ասա։

Գաւառիս բողոքական հասարակութիւնն ալ տագնապ մ'անցունելու վրայ է։ Գաւառիս Հայ բողոքական եղբարց պատուարժան հովիւ Պատուելի Սիրականեան՝ Արաբկիրի բողոքականաց համար փառաւոր ժողովարան և դպրոց մը կառուցանելու նպատակաւ, դրամական նուէր մ'ընդունելու համար մէկ երկու տարի Պոլիսէն Եգիպտոս ամերիկեան Պորտ ընկերութեան յանձնախումբերու քով կը դեգերի, բայց դժբաղդաբար ամենեւին ընդունելութիւն չգտնելով, ճարահատեալ մինչեւ Ամերիկա կ'երթայ, որպէս զի հոն Պորտի բուն կեդրոնը դիմէ։ Բայց երբ հոնկէ եւս կը մերժուի իւր խնդիրը, կարի անախորժ քայլ մը կ'առնէ, կրօնափոխութիւնը միջոց ընելով իւր անձնական շահին։ Մեր պատուարժան հովիւն որ Պորտի առատ պարգեւները վայելելու բաղդն ունեցած էր յառաջագոյն, երբ կը համոզուի թէ այլ եւս Պորտէն յոյս մը չկայ իրեն համար, նոր շահաստան մը բանալու կը մտի, և այս անգամ Մկրտչական աղանդաւորաց գիրկը կը նետուի խոստանալով անոնց որ եթէ զինք գոհացնեն, Արաբկիրի բողոքական հասարակութիւնը Մկրտչական աղանդին դարձնէ։ Մկըրտիչեանք կը հաւանին այս առաջարկին և վերստին կը մկրտեն զՊատուելի Մարտիրոս Սիրականեան։ Այս մկրտութեան շնորհիւ, յիշեալ հովիւը 12 անգլ. ոսկի ամսաթոշակով պաշտօնեայ կը կարգուի Մկրտչականաց կողմէ, ի բաց առեալ այն 3000էն աւելի ոսկիներու գումարը զոր Մկրտչականք հանգանակութեամբ կը հաւաքեն իբրեւ յատկանալի ժողովարանի և դպրոցի շինութեան և որ պիտի ծառայէ իւր նպատակին, պայմանաւ միայն որ վերապատուելին իր խոստումը իրագործել յաջողի։ Աւելորդ է ըսել թէ հակառակ պարագային մէջ, ստակ չկայ։ Այս է ահա որ այժմ կ'զբաղեցնէ մեր հայ բողոքական եղբայրներն ասա։ Գրեթէ շաբաթը քանի մ'անգամ ժողովներ կը գումարեն, ակումբներ կը կազմուին, կը գոչեն, կը վճռեն, կը սահմանեն, կը մերժեն, յուզում մ'որուն նմանը բնաւ տեսնուած չէ հոս։ Մեր պատուարժան հովիւն իւր հաշիւը կարգադրելէ յետոյ, չդադրիր երբէք աստուածաբանական հայեացքներ պարզելէ գայթակղեալ հասարակութեան։

Քաղաքիս հայ բողոքական եղբարց լրջամիտ դասէն ոմանք ծանրապէս վրդովեալ այս շարժումներէն, վերստին մեր մայր առաքելական եկեղեցւոյ գիրկը վերադառնալու ձգտումներ կ'ընեն և ուրիշներն ալ իրաց վիճակը տեղեկագրելով Բարբերդի միսիոնարաց, նոր քարոզիչ մը խնդրած են։

Երբ կը գրեմ այս տողեր, մէկ կողմէն չեմ կրնար չզարմանալ ու չհրճուիլ ժողովուրդի այն թագուն գիտակցութեան ու անխաբ ոգւոյն վրայ, որ եթէ ոչ ամեն անգամ, գէթ մերթ ընդ մերթ ինքզինք կը յայտնէ ու կը խայտառակէ իւր մոլեռանդներն, և միւս կողմանէ չեմ կրնար չցաւիլ ու չզարմանալ թէ չարունակ պակաս չեն կարգ մը մարդիկ որ իրենց անձնական դիտումներուն համար իրենց ձեռքին ներքեւ գտնուած ժողովուրդները մոլորութենէ ի մոլորութիւն գահավիժել սիրած են, և կըսեմ. Տակաւին ո՞րքան պիտի որոճայ իմաստասէրն «ո՜վ ժամանակ, ո՜վ բարք»։

Վ. ԱՀՐԱՄ

ՄԱՍԻՍ 8)

ԵՒ

ՆՈՐԱ ԿԱՏԱՐԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱԼՈՒ ՓՈՐՁԵՐ

Ա. ՎԷՏԵՆԵՔԱՄՓ

ՀԵՐՄԱՆ ԱԲԻԽ ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆՆ

(29 յուլիսի 1845)

Աբիխի վերելման գլխաւոր նպատակն էր խնամով ուսումնասիրել Արարատի արտաքին տեսքն և նորա ստորոտներու յատկութիւնն, որպէսզի նախապէս պարզէ այն խնդիրն թէ կա՞յ բնական ո եւ է խոչընդոտ կատարին հասնելու։ Այժմ, երբ փաստերով ապացուցուած է Արարատի լիակատար, կամ համեմատաբար ըսելով, դիւրին մատչելիութիւնը, նմանօրինակ ուսումնասիրութիւն մը բոլորովին աւելորդ կրնայ համարուիլ։ Սակայն պէտք չէ մոռնալ, որ այն ժամանակ, երբ Աբիխ կը ձեռնարկէր իւր վերելքին, Արարատ լերան անմատչելութեան վերաբերեալ հայկական նախապաշարումը տակաւին այնչափ զօրաւոր էր, որ պատճառ կը լինէր անվստահութիւն ներշնչելու Պարրոտի նման մարդի մը պատմութեան։ Այսպիսի պարագայից մէջ կատարելապէս անհրաժեշտ էր Աբիխի ձեռնարկած հետազօտութիւնը։ Նա ներկայեց այնպիսի փաստեր որոց դէմ անկարելի էր առարկութիւն ընել։

Արարատի վերելման գլխաւոր և անհուաճելի արգելքն պիտի ներկայանար, անտարակոյս, այն պարագայի մէջ, եթէ նորա կատարը գտնուէր այն մթնոլորտային խաւէ սահմաններէն դուրս, ուր մարդ այլ եւս անկարող է գոյութիւն ունենալ։ Հումբոլդ (1802ի յունիս 22ին) և Բուսէնգօ (1831ի դեկտեմբեր 16ին) երբ կը փորձէին բարձրանալ Չիմբորասսոյի վրայ, հասան 3016 և 3080 կանգուն բարձրութեան։ 1804ին Գէյ-Լիւսակ, օդապարիկով հասաւ 3600 կանգուն բարձրութեան (26,000 անգ. ոտք) առանց մինչեւ իսկ շրթերէն, լինդերէն և աչքերէն արիւն արտահոսելու, որ սովորական է նշանաւոր բարձրութեանց վրայ։ Եւ որովհետեւ Ֆեդորով աստղադէտի եռանկիւնաձեւութեամբ Արարատ ունի միայն 2678 կանգուն (17,126 ոտք) բարձրութիւն, հետեւաբար, ակներեւ է որ աւելորդ է մինչեւ իսկ խօսիլ նորա կատարի բացարձակ անմատչելութեան վրայ։

Լերան վերաբերեալ խոչընդոտները պիտի ներկայէ Արարատի ստորոտներու չափազանց սեպացեալ ուղղորդութիւնն։ Փորձառութենէն յայտնի է որ 40° ունեցող զառիվերն կը ներկայէ նշանաւոր վտանգ մարդուս համար։ Իսկ 30-35° ունեցող ստորոտներու վերելքն թէեւ կը պահանջէ աւելի կամ նուազ ուժի նշանաւոր սպառում, ի վերջոյ կրնան նուաճուիլ առանց դիմելու արտասովոր միջոցներու։ Եւ եթէ լերան ստորոտն կը ներկայէ ո՛չ թէ հարթ, այլ ժայռերու անընդհատ տծունեըով ծածկեալ մակերեւոյթ մը, այն ժամանակ մինչեւ անգամ կարելի է վեր ելնել 45° սեպ ուղղորդութիւն ունեցող ստորոտներէն։

Աբիխ, Արարատի ստորոտներու ուղղորդութեան աստիճանն ճշդիւ չափելէ յետոյ, գտաւ որ չկայ բնաւ ո և է խոչընդոտ յաջողութեամբ բարձրանալու Արարատի կատարն։ Ամենէն սեպ ստորոտներն (ի բաց առեալ Ս. Յակոբայ ձորի սարաւանդն) որ կը գտնուին լերան բարձրագոյն մասերու մէջ, ունին 30-35½° թեքութիւնն, իսկ հիւսիս-արեւմտեան ստորոտը կը ներկայէ, միջին հաշուով, 18° միայն, իսկ առնուազն, 13½°։

Լերան երկրաբանական կազմութեան հետազօտութիւնը ցոյց տուաւ Աբիխին թէ Արարատի հարաւ-արեւելեան կողմը իւր կազմութեան մէջ կը ներկայէ այնպիսի առանձնայատկութիւններ, որ ուղեւորին դիւրութիւն կ'ընծայեն կատարել գագաթի վերելման մի որոշեալ մասն, առանց անհրաժեշտաբար ոտ կոխելու ձիւնային կամ սառնային մակերեւոյթը վրայ. [illegible] վերոյիշեալ նկարագրութեան մէջ յիշուեցաւ արդէն, թէ լերան արեւելեան ստորոտի վրայ կայ լայն վիհ մը պատուած ժայռաշղթայներով, որ սեւ կողերու ձեւով վար կ'իջնեն գրեթէ կատարի բուն խուլ տակէն։ Այս շղթաներն կազմող ժայռերը բաժանուած են մին միւսին վրայ դիզուած հազարաւոր կտորներու, որոցմէ կազմեալ բազմաթիւ կողերու և պատճառաւ ձիւնը մինչեւ անգամ ձմրան, անընդհատ ծածկոյթ չներկայէր նոցա վրայ, իսկ գարնան իսկոյն կը հալի կէս օրուան արեգակի ազդեցութեամբ, ուր կը նպաստէ և տարրերու սեւ գոյնն։

Այսպէս ուրեմն այն ժայռաշղթայներն, որոց միջին աստիճանի թեքութիւնն է 32°, կը ներկայեն, կարծես թէ, բնական սանդուղներ որոց վրայէն կատարելապէս կարելի է բարձրանալ մինչեւ Արարատի կատարը ցատկելով մի ժայռէն միւսն և միայն պէտք է զգուշանալ չանցնելու ներքին այսինքն խոռոչի կողմը դարձած շղթայի ստորոտի վրայ, որ կազմուած է փխրուն սարաւանդներէ։

Վերը տեսանք, որ Պարրոտ, երբ լերան առանձնայատկութեանց ծանօթանալու նպատակաւ կը կատարէր իւր առաջին պտոյտն Արարատի վրայ, հանդիպեցաւ վերոյիշեալ ժայռաշղթայի վրայ գտնուած ճանապարհին։ Անտարակոյս է որ Պարրոտի հետազօտութիւնը պիտի պսակուէր կատարելապէս յաջող վերելքով մը, եթէ նա շատ ժամանակ չկորուսանէր Ս. Յակոբայ վանքէն մինչեւ ժայռաշղթայն բարձրանալը։

Բացի այն որ Աբիխ գտաւ ամենէն յարմարաւոր ճանապարհ Արարատի վրայ ելնելու համար, գտաւ որ նմանօրինակ գործի մը կարելի է ձեռնարկել միայն օդի պայծառ և խաղաղ ժամանակ։ Յուլիսի վերջին և օգոստոսի սկզբին, յորում ամառնային կլիմայն կը հասնի իւր ծայրագոյն աստիճանին, Հայաստանի մէջ մթնոլորտն առհասարակ բաւական երկար ժամանակ բացարձակ խաղաղութեան կ'ենթարկի և երկինքը կը լինի անամպ։ Աբիխ ամենէն յարմարաւոր ժամանակն կը համարէ այս Արարատի վրայ բարձրանալու համար և միայն այդ ժամանակ կարելի է հաւատալ ձեռնարկի կատարեալ յաջողութեան։

Սպասելով պայծառ և խաղաղ օդին, Աբիխ տեղափոխեց իւր օթեւանն Սարդար-Աղբիւրէն 8 վերստ բարձր փոքրիկ մարգի մը վրայ որ կ'ոռոգուի առուակով մը։ Այս բարձր կէտն ունի 8818 ոտք բարձրութիւն և մինչեւ անդ ձիով կարելի է վեր ելնել։ Յուլիս 28 ի առաւօտեան ժամ 9 ին ուղեւորներու խումբն սկսաւ յառաջանալ դէպի Արարատի կատարն։ Աբիխին կ'ուղեկցէին տեղագրաբան Բուչուգին, թարգման Պետրոս Շարոյեան, իւր սպասաւորն Կարլ Ցէնկ, չորս կազակներ և Յովնան Մարտիրոսեան և Սիմոն Սարգսեան երկու գիւղացիներն։ Կը կարծէին երկու գիշեր անցունել ճանապարհին և այս պատճառաւ կենսական պաշարէն զատ, իրենց հետ առին փոքրիկ կաթսայ մը և մի տոպրակ ածուխ տաք կերակուր պատրաստելու համար։ Կլիմայն բոլորովին կը նպաստէր ուղեւորներուն. օդը պայծառ էր, խաղաղ հով մը կը փչէր հարաւ-արեւելեան դիէն։ Ջերմաչափը շուքի մէջ կը ցուցնէր Ռէօմիւրի 13°.9։ Վերելքի համար ընտրեցին ոչ թէ ձորն որ մէջէն կ'ընթանար առուակն, այլ այն ժայռերն որ նորա աջ եզերքը կը յօրինեն։ Երկու ժամ ժայռէ ժայռ մագլցելէ յետոյ ուղեւորները հասան զառատաձեւ ընդարձակ սարաւանդի մը, որ վրայ աստիճանաբար կը բարձրանայ վերոյգրեալ խոռոչն։ Այս սարաւանդի վրայ, որ կը պատկանի արդէն յաւիտենական ձիւներու սահմանին, օթեւան մը կառուցին չափական ինչ ինչ գործողութիւններ կատարելու համար։ Ծանրաչափը կը ցուցնէր 12,289 ոտք բարձրութիւն։

Ուղեւորները կը շարունակէին իրենց վերելքն ժայռաշղթայի վրայէն որոց ձախ կողմէն կը ձգուի լայնարձակ վիհ մը որ այդ վայրկենին կը բացուէր նոցա առաջ։ Կէս օրէն երկու ժամ յետոյ, նոքա հասան 13,034 ոտք բարձրութեան և կը գտնուէին Փոքր Արարատի կատարին համահաւասար բարձրութեան վրայ։ Այնուհետեւ ժայռերու վերելքն տակաւ առ տակաւ բոլորովին ուղղորդ դիրք կ'առնուր և ժամը 3ին ուղեւորները հասան ձիւնային ծածկոյթին, որ ժայռաշղթայի աջ կողմէն անընդհատ կերպիւ կը տարածուէր մինչեւ բուն կատարը։ Ջերմաչափը կը ցուցնէր Ռէօմիւրի 11,$_5^0$, իսկ ծանրաչափ 13,725 ոտք բարձրութիւն։ Օդը բոլորովին խաղաղ էր և ամպերն, որ կը պատէին Արարատի փոքրիկ կատարն, նորէն սկսան ցրուիլ։

Որովհետեւ ժայռաշղթայի երկայնութեամբ կը ձգուէր այժմ ձիւնային մակերեւոյթն, Աբիխ ուզեց օգուտ քաղել պարագայէն, այն է, համեմատել ժայռերու վրայէն և ձիւնի վրայէն բարձրանալու դիւրութիւնները։ Թէեւ ձիւնապատ ստորոտի թեքութիւնը տեղ տեղ կը հասնէր 33½ և մինչեւ անգամ 34°ի, ձիւնի վրայէն բարձրանալն չէր ներկայէր ո և է դժուարութիւն նորա կակղութեան պատճառաւ։ Այլ սակայն փորձը կը ցուցնէ Աբիխին, որ մինչեւ անգամ եթէ ձիւնային մակերեւոյթի թեքութիւնը կարի աննշան իսկ լինէր, այնու ամենայնիւ սեպ ուղղորդ ժայռերու վերելքն աւելի դիւրին է. որովհետեւ նոցա վրայ մարդուս ոտքը կը գտնէ յարմար յենակէտ, որ բացակայութիւնը ձիւնի վրայ առիթ կուտայ ուժերու մեծաքանակ սպառման, հետեւաբար և շուտափոյթ խոնջութեան։

Լեռնային բարձրագիր երկիրներու բնութեան ծանօթները միայն կրնան գնահատել այն եզական և չքեղ տեսարան որ կը պատկերանար ուղեւորներուն առջեւ։ Կարծես թէ կը գտնուէին հիւսիսի հեռաւոր երկրի մը մէջ նորահաս գարնան, երբ բնութիւնը դեռ նոր կ'սկսի զարթնուլ ձմեռնային երկարատեւ թմրութենէ յետոյ։ Նեղ և սեւագոյն ժայռաշղթայն կը ձգուի ձիւ. [illegible] Նման սեւացեալ շաւիղի մ'որ գարնան ժամանակ կը տեսնուի ձիւնապատ դաշտերու վրայ։

Օդն անդորր է և խաղաղ, ժայռոտ խոռոչներու մէջ կը խոխոջեն առուակներն վկայելու համար թէ ջերմագին արեգակն ի վերջոյ կը յաղթէ ցրտագին ձմրան, սակայն այս յաղթութիւնը կատարեալ չէ. գիշերն և շուքի մէջ ցուրտը խիստ սաստիկ է և կը զարդարէ ժայռերու կտորները սառոյցի երկայն լուլաներով։

Իրիկնապահը կը մօտենար։ Փոքր Արարատի կատարն արդէն վաղուց կը տեսնուէր վարը հեռուն։ Մեծ և փոքր Արարատներու հսկայական ստուերները կ'ընկնէին Արաքսի հովտին վրայ և աւելի ու աւելի կ'երկարէին։ Գիշերային օթեւանի մասին խորհելու ժամանակ էր։ Աղքատիկ ընթրիք մ'ընելէ յետոյ, ուղեւորը կերպով մը տեղաւորեցան ժայռերու միջեւ անհարթ և խոնաւ գետնի վրայ։ Ժամը 7½ ին Ռէօմիւրի ջերմաչափը կը ցուցնէր 2,$_2^0$ և ծանրաչափը կը նշանակէր 14,128 ոտք բարձրութիւն։ Կէս գիշերին ջերմութիւնն իջաւ մինչեւ Ռէօմիւրի 1,$_4^0$ն իսկ առաւօտուն մինչեւ —0,6°։

Դեռ եւս արեգակը դուրս ելած չէր Ղարաբաղի կապտագոյն լեռներու ետեւէն, երբ ուղեւորներն արդէն ոտքի վրայ էին։ Թէեւ Աբիխ շատ կը վախնար որ օդն յանկարծական փոփոխութեան կրնայ ենթարկիլ, սակայն նորա կասկածն չիրականացաւ։ Երկինքն անամպ էր և նորա կապուտակ տարածութեան մէջ կը տեսնուէր Արարատի սրածայր և սպիտակ կատարը։ Որովհետեւ այնպէս հաշուեցին որ կարելի է բարձրանալ գագաթն և նորէն վերադառնալ մի և նոյն տեղը գիշերելու, այս նկատումով անդ թողին բոլոր աւելորդ իրեղէններ։ Այսպէս ուրեմն ուղեւորք (բացի Բուչուգին տեղագրաբանէն և երկու կազակներէն, որ փափաք յայտնեցին յետ դառնալ) քաջութեամբ ճանապարհ ընկան. նոքա կատարելապէս կը յուսային որ պիտի հասնէին կատարը տակաւին կէս օրէն առաջ, երբ նա սովորաբար պատուած է ամպերով։ Առաջին ժամի ուղեւորութեան միջոցին ճանապարհի նկարագիրը նոյնը մնաց, միայն մի տեղ անընդհատ ժայռաշղթայի փոխարէն կը գտնուէր փխրուն հող որ կազմուած է քայքայուած նիւթերէ։ Թէեւ այս հողակոյտը բոլորովին զերծ է ձիւնէն, սակայն նորա վերելքը (այս հողակոյտը կը տարածուի 500 ոտք երկարութեամբ) կը ներկայէր ինչ ինչ դժուարութիւններ 33° թեքութեան պատճառաւ։ Հողակոյտէն յետոյ նորէն երեւան ելաւ ժայռաշղթայ մը ուղղահայեաց սարաւանդներով։ Այստեղ չափեցին իւրեանց հասած բարձրութիւնը. ծանրաչափը կը նշանակէր 15,480 ոտք, իսկ ջերմաչափն Ռէօմիւրի 7,$_7^0$։ Աստ գտնուեցաւ 6½ ոտք բարձրութեամբ խաչն զոր կանգնած էր անդ Կարլ Ցէնկ 1844ի օգոստոս 19ին, երբ Աբիխ առաջին անգամ փորձեց բարձրանալ Արարատի վրայ, վերելքի փորձը յաջողութիւն չգտաւ յանկարծական և կատաղի մրրիկի մը պատճառաւ, ուստի Ցէնկ հարկադրեցաւ թողուլ իւր խաչն 15,480 ոտք բարձրութեան վրայ։ Խաչին կպցուած կար մետաղեայ տախտակ մը որ վրայ քանդակուած էր շինողի անունն և 1844 օգոստոս 18 թուականն։

Երկնչելով որ ծանրագին խաչի կրելն պիտի արգիլէ և դժուարացնէ վերելքն, Աբիխ յարմար չդատեց իրենց հետ տանիլ զայն մինչեւ կատարը, և այս պատճառաւ աւելի եւս հաստատուն կերպիւ ամրացուցին խաչն իւր նախկին տեղը։

Ապա ուղեւորներն սկսան մագլցիլ ժայռուտ ստորոտի վրայէն, որ կը տարածուէր մինչեւ կատարը 36-38° թեքութեամբ։ Թէեւ ժայռերը չափազանց անջատուած կը գտնուէին իրարմէ, սակայն վերելքն չէր ներկայեր առանձին դժուարութիւններ և միայն օդի անօսրութիւնը թուլութիւն կ'ազդէր Աբիխի ծունկերուն և նա կը հարկադրուէր յաճախակի կանգ առնուլ։ Իսկ Շարոյեան և Ցէնկ բնաւ չէին զգար նմանօրինակ խոնջութիւն և արիաբար կ'ընթային ամենէն առաջ։

Վերջապէս ժայռերն անհետացան և ուղեւորները նորէն ոտ կոխեցին փխրուն հողի վրայ։ Յոգնութիւնը կը սաստկանար, թէեւ թեքութիւնն, համեմատաբար, աննշան էր (30°)։ Բայց կատարի մերձաւորութիւնը յառաջ կը մղէր խոնջ ուղեւորներն, իսկ երբեմն երբեմն երեւան եկող ամպերը կ'սպառնային բոլորովին պատել Արարատի երկնաբերձ կատարն, եթէ չշտապէին փութացնել իրենց գնացքն։ Ուստի դէպի յառաջ սկսան ընթանալ աներկիւղ։

Ուղեւորները շուտով հանդիպեցան ձիւնային ամրակուռ պատուարի մը որ յենած էր ժայռերու նախամարդոյն զանգուածի. վերին մակարդակի սարաւանդն էր այս որ արգելք կը հանդիսանար Աբիխի և իւրայնոց վերելքի ուղեւորութեան։ Սակայն խոչընդոտն անցաւ և ուղեւորներն զառիվայր և դիւրանցանելի ձիւնային ստորոտէն բարձրանալով սարաւանդի վրայ, իրենց առաջ տեսան Արարատայ կատարի լայնածիր և մրրկայոյզ մակերեւոյթն։ Անտարակոյս, ամեն տեսակ յոգնութիւն և տանջանք մոռացուեցան այդ պահուն և մի քանի վայրկեան յետոյ ուղեւորներն հասան այն բլուրի կատարի վրայ, որ կը ներկայէր մակերեւոյթի ամենէն բարձր կէտը։

Աբիխ մանրամասնօրէն կերպիւ կը նկարագրէ Արարատի կատարը յօրինող մակարդակն։ Այն բլուրն, որ վրայ կը գտնուէր գիտնական ակադեմիականն իւր ուղեկիցներով, կը ներկայէր ուռուցիկ մակերեւոյթ մը առնուազն 100 ոտք տրամագծով։ Նորա սեպացեալ ստորոտները գրեթէ ուղղահայեաց դիրքով կ'իջնէին դէպի հիւսիս և հիւսիսային արեւելք։ Նոյն կէտի վրայ ծանրաչափը կը նշանակէր 16,953 ոտք բարձրութիւն։ Միւս (հիւսիս-արեւմտեան) բարձրագոյն կէտն, որ վրայ ելաւ Պարրոտ, կը գտնուի փոքր ինչ հեռուն և թըւէր թէ աւելի բարձր էր քան արեւելեանն։ Աբիխ համամիտ գտնուեցաւ Պարրոտի այն կարծիքին թէ այս երկու կէտերու բարձրութեան տարբերութիւնն 7 կանգունէ պակաս չէ։ Արդէն յիշուեցաւ թէ, ըստ Պարրոտի, արեւմտեան կատարի բարձրութիւնը կը հաւասարի 17,323 ոտքի։

Երկու կատարները կը բաժանուին իրարմէ բաւական խոր լեռնանցամէջով մը որ վարէն Արաքսի հովտէն դիտողին կ'երեւի որպէս փոքրիկ խառոչ։ Աբիխ դիտեց որ այս լեռնանցամէջի ամբողջ տարածութեամբ մի կատարէն մինչեւ միւսը, կ'երկարի աղեղնաձեւ զալարուն ճեղքուած մը։ Եւ որովհետեւ ոչ Պարրոտ ո և է յիշատակութիւն կ'ընէ նորա վրայ և ոչ Սպասսկի, Աբիխ կը կարծէ որ յիշեալ ճեղքուածն յառաջ եկած է 1840ի գետնաշարժի պատճառաւ։

Դժբաղդաբար Աբիխ պատեհ առիթ չունեցաւ մանրամասնօրէն ուսումնասիրել նոյն երեւոյթն. վերահաս մառախուղն կը նախազգուշացնէր շուտափոյթ վերադարձի անհրաժեշտութիւնն։ Նոյնպէս անկատար մնացին և ուրիշ քանի մը խնդիրներ, որոց համար ձեռնարկուած էր վերելքն։ Կարեւորագոյն խնդիրն էր որոշել մի քանի անկիւններ միացնելու համար զայնս այն անկիւնային չափման հետ զորս կատարած էին Փոքր Արարատի գագաթէն։ Այս նպատակի համար, անտարակոյս, հարկ անհրաժեշտ էր որ շրջակայ տարածութիւնն ունենայ անամպ և պայծառ տեսք մը. սակայն մառախուղն, որ արդէն պատած էր Արարատի կատարն, աւելի և աւելի կը թանձրանար։ Բաց աստի Աբիխ կը յուսար այցելել արեւմտեան կատարն, այսինքն Պարրոտի կատարն և հետեւաբար այն անդունդը կամ սարաւանդը որ կը գտնուի Բայազիդի կողմէ և որ Ս. Յակոբայ ձորի հանդիպակաց կողմը կ'ընկնի։ Այս ամեն մտադրութիւնք անիրագործելի մնացին և կը մնան ցարդ սպասելով երկրորդ խուզարկուի մը որ իւր ազդուութեամբ և գիտնական հմտութեամբ հաւասարի Աբիխին։

Վերադառնալէ առաջ, Աբիխ արեւմտեան կատարի վրայ կանգնեց մի ձող 5½ ոտք բարձրութեամբ։ Նորա վերի ծայրին երկաթի թելերով ամրացուցին խցուած շիշ մը որ կը պարունակէր իւր մէջ գլանաձեւ փաթթուած թուղթ, որ վրայ նշանակուած էին բոլոր ուղեկիցներու անունները։ Շիշը կը կրէր սա լատին վերտառութիւնն։

Ռ Պ Խ Դ սոսկալի փոթորկի պատճառաւ երկիցս նահանջեցի.

Ռ Պ Խ Ե օգնութեամբն Աստուծոյ յաջողութեամբ վերադարձայ։

Ձողը տնկեցին ձիւնի մէջ 3 ոտք խորութեամբ։ Իրմէ ետքն եկող ուղեւորներ սոյն ձողի հետքն իսկ չգտան։

Եթէ Աբիխ չյաջողեցաւ կատարել այն ամեն զննութիւններն զոր ինքն նախատեսած էր, սակայն անտարակոյս մեծ ծառայութիւն մատոյց որոշելով վերելքի յարմար ժամանակն և Արարատի վրայ բարձրանալու ամենադիւրին ճանապարհն ուղղութիւնը։ Նա ապացուցեց թէ որոշեալ պայմաններու մէջ, ուղեւորն կրնայ վստահ լինել իւր ձեռնարկի կատարեալ յաջողութեան, հետեւաբար, Արարատի վերելքը չներկայեր այնպիսի վտանգ մը կամ մինչեւ իսկ անկարելի ձեռնարկ որպէս կը ջանային ցուցնել։ Այդպիսի հաւատք մը, իրաւամբ դիտել կուտայ Աբիխ, ինքն ըստ ինքեան կը կազմէ դրական յաղթանակ զննական գիտութեան սահմանի մէջ։ Աբիխի հարթած ուղին արդարեւ, դարձաւ մեծ ճանապարհ մը Արարատի վրայ ելնելու համար։ Յետոյ պիտի տեսնենք որ բոլոր յետագայ ուղեւորներն այս միեւնոյն ճանապարհով բարձրացեր են Արարատի կատարը։

Գ. Տ.

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Ժ. ԹԱԼԼԷՐՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԶԻՆԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ

Թիւնէլի մօտ, Բէյօղլու, Թիւ 1

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

ԾՆՈՒՆԴԻ ԵՒ ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ

Զինական և Ճարոնական ապրանաց ահագին մթերք, թէ՛ մեծ և թէ՛ պզտիկ. — Ձրի առարկայներ ԿԱՂԱՆԴԷՔԻ համար, որք Եւրոպիոյ լաւագոյն գործարաններէն արտադրեալ են. — Մեծ մթերք ամեն տեսակ ՊԻՊԻԿՆԵՐՈՒ. — Եղեւնիներու զարդեր, [illegible] և սեղաններ։

ԽԻՍՏ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐ

Նոյն վաճառատունն ունի նաեւ սքանչելի թէյ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Հէյտերի գեղահատերն, որոց այնքան անհամբերութեամբ կ'սպասուէր, մայրաքաղաքս հասած են։

ԷՎՔԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ խարէճի մահլուլաթ չիւպէսինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէլէրի իճրա օլունմագտա օլան աթիւլզիքր մահլուլաթըն մուայէնէն օլան 4 հաֆթա միւտտէթի իլանըննըն ձինճի հաֆթասը օլան իշպու 1301 սենէսի քեանունը էվվէլին 16ընճը բազար էրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն 1 հաֆթա զարֆընտա Թալիպ օլանլարըն գըյմէթը մուխամմինէսինին էօշրինէ միւսավի թէէմին աղչէսի իլէ պէրապէր խարէճի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէլէճէյի ձինճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր։

• 7500 · 19 · —Գալաթաատա Ճամիի քէպիր մահալլէսինտէ Մանքըմէ սօգագընտա Թէրպիէն 35 զըրա մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի չէհրի 50 ղրշ. քիրալը պիր հավա քեարկիր 1 պապ մանավ տիւքքեանը։

• 7500 · 34 · —Տիվան եօլունտա Մոլլա Ֆէնարի մահալլէսինտէ Նուրի Օսմանիյէ [illegible] իւզէրինէ մէպնի չէհրի 80 ղրշ. քիրալը 1 պապ հալաճ տիւքքեանըընըն նըսֆ հիսսէսի։

• 3000 · 2 · —Ֆաթիհ գուրպինտէ Ակթը պօղչա Ահմէտ բաշա մահալլէսինտէ Թէրազու սօգագընտա Թէրպիէն 60 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 38 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ միւֆրիզ 1 պապ մէնզիլ։

• 1200 · 9 · —Պօղազ իչինտէ Աթէնիատա Նէսլիհան Սուլթան մահալլէսինտէ Տէյիրմէն սօգագընտա Թէրպիէն 114 մէթրօ 1 գըթա մէնզիլ արսասը։

• 3000 · 17 · —Ֆաթիհ գուրպինտէ Խէվաճէ Խայրէտտին մահալլէսինտէ Մալթա սօգագընտա Թէրպիէն 13 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի չէհրի 30 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ գօլթուգճը տիւքքեանը։

• 3000 · 4 · —Էյուպը էնսարիտէ Տէֆթէրտար Մահմուտ էֆէնտի մահալլէսինտէ վէ ճամիի շէրիֆի հավլիսի տէրունինտէ Թէրպիէն 45 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 18 մէթրօ աչըգլըղը միւշթէմիլ 1 պապ մէնզիլ։

• 7000 · 130 · —Մահմուտ բաշաատա Հաճի Քէօչէք մահալլէսինտէ Մահմուտ բաշա ճատտէսինտէ Թէրպիէն 4 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի չէհրի 80 ղրշ. քիրալը պիր պապ գունտուրաճը տիւքքեանը։

• 4000 · 10 · —Սիւլէյմանիյէ ճամիի շէրիֆի գուրպինտէ Խէվաճէ Ղըյասէտտին մահալլէսինտէ Հարէմ սօգագընտա Թէրպիէն 60 զըրա մէթրօ իւզէրինէ մէպնի չէհրի 50 ղրշ. քիրալը 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 37 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ 1 պապ մէնզիլ։

• 33334 · 54 · 74 · 72 · — Գալաթաատա Ֆէրմէնէճիլէր ճատտէսինտէ Թէրպիէն 9. մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի մուգատէմա Ֆէրմէնէճի վէ պէրպէր տիւքքեանլարը իլէ էվվէլ Փէվզէրինտէ 2 պապ օտայը միւշթէմիլ 2 պապ մաղազանըն մա կէտիք սիւլիւս հիսսէլէրի իլէ մէզքիւր 54 նումէրօլու տիւքքեանըն եալըըզ միւլքիյէին հիսսէի շայիասը օլուպ հիսսէի մէզքիւրէն չէհրի 233 ղրշ. քիրասը օլտուղու։

3000 · 16 · —Պալը Ճաֆէրի գուրպինտէ Զուգուր խան տէրունինտէ իւսթ գաթտա Թէրպիէն 30 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի չէհրի 50 ղրշ. քիրալը 1 պապ օտանըն նըսֆ հիսսէսի։

• 7500 · 3 · —Պալը Ճաֆէրի գուրպինտէ Րիւսթէմ բաշա մահալլէսինտէ Բարալօղլու խանը սօգագընտա Թէրպիէն 23 մէթրօ արսա չէհրի 90 ղրշ. քիրալը ախչապ 1 պապ պէրպէր տիւքքեանըընըն նըսֆ հիսսէսի։

• 2000 · 250 աթիգ · 106 ճէտիտ · —Սարըճար գափըսընտէ Եէնի մահալլէ ճատտէսինտէ Թէրպիէն 11 մէթրօ արսատէ սէնէվի 600 ղրշ. քիրալը 1 պապ պագգալ տիւքքեանըընըն 9 սէհիմտէն 1½ սէհիմ հիսսէսի։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք նկատողութեան առնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ծիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմխիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

· 3808 · 234 · —Գալաթիա Ալանա մէսճիտ մահալլէսինտէ Մահմուտիյէ ճատտէսինտէ Թէրքիէն 38 մէթրօ արսատէ չէհրի 50 ղրշ. քիրասը 1 պապ Թուզճը տիւքքեանը կէտիկինին 7 հիսսէտէն 4 հիսսէսի։

· 300 · 53 · —Զարչըլը քէպիրտէ Զուհաճը խանը տէրունինտէ այթ դամտա սօլ Թարաֆտա Թէրքիէն 60 մէթրօ արսատէ չէհրի 100 ղրշ. քիրասը 1 պապ օտանըն 40 սէհիմտէն 1 սէհիմ հիսսէսի։

· 1200 · 6 · —Գօթանը տագիգ գուրպինտէ Հայտար բաշը մահալլէսինտէ Գահըճըը սօգագընտա Թէրքիէն 40 մէթրօ 1 գըթա մէնզիլ արսասը։

· 20000 · 1 · 10 · —Սուլթան Պայազիտտէ Եմին պէյ մահալլէսինտէ Եօլ կէչէն խանը տէրունինտէ Թէրքիէն 76 մէթրօ արսատէ [illegible] 10 նումէրօյա գատար Հէվաճէ բիրի Մէհմէտ էֆէնտի վագըֆըտան 10 պապ օտա միւլքի իլէ 1 պապ օտանըն նըսըֆ հավասը վագըֆը մէզքիւրտէն խանէըլըգ վէ օտապաշըլըգ վէ Եվգաֆ կէտիքլամէլըտան 1 պապ օտա վէ 1 պապ մէրտէր վէ պիր պապ աչըը տէքքաքինի միւլթէզիլ վէ չէհրի 600 ղրշ. քիրասը 1 պապ խանըն խանճըլըգ վէ օտապաշըլըգըն միւլքիւ հիսսէլէրի իլէ մէզքիւր տէքքաքինին միւլք ամ կէտիք քէզալիք միւլքիւ հիսսէսի։

· 4160 · 85 · —Պազը Ճաֆէրի գուրպինտէ Բիւսթէմ բաշը մահալլէսինտէ Հասըրճըլար ճատտէսինտէ Թէրքիէն 28 մէթրօ արսատէ չէհրի 160 ղրշ. քիրասը պիլա կէտիք 1 պապ տուխանճը տիւքքեանըըն 6 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

· 4000 · 11 · —Լալէլիտէ Գըզըլ Թաշ մահալլէսինտէ Ութմանպօլ ագա չէշմէսի սօգաղընտա Թէրքիէն 71 մէթրօ 1 գըթա մէնզիլ արսասը։

· 12000 · 00 · —Թօփճիլա գարիյէսինտէ Եէնիչէհիր նամ մահալտէ Պէյլիք Ագարճատէ Հաճի Գատըն սօգագընտա Թէրքիէն 62 մէթրօ արսատէ 5 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույու վէ 30 ըըր[illegible] պաղչէյի վէ 2 սանտըգ օտասընը միւլթէզիլ տէնշայ 1 պապ մէնզիլ։

---

(1) Ճիւմլէլէրին պուլունտուգի հիզասա պուլունան բագգամլար մահլիւլաթըն նումէրօլարընը, իքինճի հիպատտքիլէր գըյմէթը մուխամմինէլէրի, վէ իւչիւնճիւ հիսսաքիլէր պէտէլը միւզայէտէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂՒՈՅ

Արդէն յայտնի է թէ' այս վիճակահանութիւնն երկու ամիսը անգամ մը տեղի կ'ունենայ արքունի Փողերանոցին մէջ։

Այս անգամ 96 րդը պիտի քաշուի յառաջիկայ ըստ եւրոպական 1886 փետր 1ին—ըստ յունաց յունվ. 20 ին—և 500 թիւեր պիտի շահին. առաջին պարգեւն է այս անգամ 300,000 և երրորդը 25,000 ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ միացեալ 450 թիւերն 400 ական ֆրանք պիտի շահին։

Շահելի գումարին ամբողջն առանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է 7 ½, կէսինը 5 և մէկ քառորդինը 3 դահեկան։ Ասոնց մայրերը Եսայեան և Զարիֆի դրամատուններն են։ Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ ֆոռլ և ամեն լեզուէ նամակ կ'ընդունուի։

Ի վաղուց չհայուած բաժնեթղթոց թիւերն առանց ո և է փոխարինութեան կը նայուին։

Կալուածական տրոց գործողութիւնք եւս կը կատարուին։

Ցանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին։ Դիմել ուղղակի առ

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱԳԱՉԵԱՆ

Ղալաթիա, կամուրջի գլուխ թիւ 33.

N. 4.

Տօգթէօր Ժիպէրին խէօտլուգանը Թէժիգլէյիճի չէքէրլէրի չիմտիյէ գատար մաշիմ օլանլարը միսիլլիւ չէքէրլէրին էն ալլաը վէ էն էշվէնի տիր։ Շուրուպլարըն իւզէրինտէ օլտուղու կիպի չէքէր գուլթուպլարընըն իւզէրինտէ տախի Ֆրանսա հիւքիւմէթինին մավի տամկասը մէվճուտ օլմալը վէ զիյրինտէքի Ժիպէր վէ Պուժէրինին իմզալարը գըրմըզը միւրէքքեպլէ մաւհուրլէր պուլունմալը տըր։ Հէր էճզախանէ վէ տրօքիսթլէրտէ պուլունուր։ Տէրսաատէթ տէպօզիթօսու Եւլըքէլ Ղալաթա կէօմրիւկիւնիւն գարշըսընտա Մ. Ջէրվելթինին մաղազասընտա տըր։

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Բարիզի Ընդհանուր Խնայողական Սնտուկին գործառնութիւնքն են, Գաղղիոյ կառավարութեան անմիջական «երաշխաւորութեան» ներքեւ գանուող, և մեծամեծ պարգեւներով վիճակահանութեանց մասնակցող Ֆրանսական արժէթղթոց վաճառումը։

Ընկերութիւնը կազմուած ըլլալով 24 Յուլիս 1867 թուագրեալ օրէնսգրին տրամադրութեանց համաձայն, իւր գործողութիւնք Ֆրանսայի կառավարութեան քննութեանն «գօնթրօլ» ենթարկուած են։ Այս մեծ և անժխտելի ապահովութիւն մ'է զոր ընկերութիւնն ընծայէ յաճախորդաց։

Ընկերութիւնը կը դիւրացնէ հասարակութեան «ամսական վճարմանց միջոցաւ» դիզել մի փոքր հարստութիւն և ունենալ միանգամայն մեծ պարգեւ մը շահելու յոյսն։

Առաջին ամսավճարն տրուելուն պէս, բաժանորդն կ'ընդունի իւր գնած արժէթղթին թիւն, և կը վայելէ նորա իրաւունքներն, որպէս թէ բաժնեթղթին գինն ամբողջովին վճարած ըլլար. հետեւաբար արժէթղթին շահելիք պարգեւներն և տոկոսի կտրօններն իրեն կը վերաբերին։

Ամսական վճարմունք են, ըստ արժէթղթին 5, 10 և 20 Ֆրանգ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընդհանուր Ներկայացուցիչն Ընկերութեան վասն Թուրքիոյ, Ապտուլլահ Նասի էֆէնտի 4 Պաղչէ-գաբու, Կ. Պոլիս։

Ներկայացուցիչ ի Պրուսա, Յովհաննէս էֆէնտի Յ. Պօտուրեան

Ներկայացուցիչ ի Զմիւռնիա Միսիւ Փ. Փէթրօգօլինօ։

ՆՈՐ ՏՏԱՑՉԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄՊՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԲՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

50

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՊԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ. գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Պաղչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա Ալեքսիանի խան Թիւ 20։ 507

ՆԻՒԲՕՍԻՏ, ԴԵՂԹԱՓ ԸՆԴԴԷՄ ԾԽԱԽՈՏԻ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԿՐԱԿԱՐԱՆԱՑ ԵՒ ԾԽՆԵԼՈՒԶԻ ԽՈՂՈՎԱԿԱՑ

Միակ մթերանոց վիէննայի Րիւտ Կէպիւրք վաճառատան կրակարանաց

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ ԵՒ ՀԻՒՍՆԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Հենրիկ ԼԱՆԺ

32 Մահմուտիյէ փողոց, և
24 Բէրչէմպէ բազար Ղալաթիա

ՊՂՆՁԷ, ՁՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՁՄԻՆԷՆԵՐ

ԴԱՆԱԿ ԵՐԿԱԹԻ ԵՐԿԱԹԵՂԷՆՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

[illegible]

(ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ

ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աւասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական հեռագիրը, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն ըրին յուսադրյն և իմաստնագոյն։ Այսպէս, թէպէտ անհամար Դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերագրելով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոքի գիւտը նսեմացուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կ'անդամալուծեն աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտակարգ Դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏներէն մէկ երկու հատը կը բաւեն դնելու համար ստամոքսն կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրի, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերականգնուի։

ՄԱՂՁՈՏՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ

1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Աղեաց տարածումն փքախտի պատճառաւ։
3. Ս[illegible],
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ գէշ համ մը և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն.
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակսութիւն և մեծ յոգնութիւն.

Վերոյիշեալ ամեն նշաններ բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է փայծեղի մէջ, եւ

J. HAYDOCK'S
NEW LIVER PILL

պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ հարցութիւնը։ Թէ[illegible] և անմիջապէս

ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատի մը ամենէն սովորական ձեւն է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայարմար կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղի գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ շինելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարմանը ընդդէմ մաղձոտութեան։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր եւ ազդու դարման մ'է, եւ կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան խկութիւնն իսկ են, եւ այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան։

Ջլախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, ախորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար, Տոքթոր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատերն ամենազդու դարման են։

Մէն մի սրուակ կը պարունակէ քսան դեղահատ։ Գինն է 25 սէնթ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով.

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ գրեն իրենց անուն եւ հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը գրկել «Փայծեղնն եւ իւր գաղտնիքը» խորագրով տետրակին։ Հարկաւոր եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

Կը ծախուի ի Ղալաթիա, Գաւթօրիտէսի դեղարանը, ի Պոլիս Քիւչիւքեան դեղավաճառանոցն և Նէգիքի։

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ. —Կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. Ֆրանսիսի, որ միակ Գործակատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի։ Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են։

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԱԾԴՂԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՇՆՉՈՒԵԼՈՎ ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԳՈՐԾԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՊՐՈՆՇԻԹԻ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼԻ, ՁԱՅՆԻ ԿՈՐԿԵՐՄԱՆ, ԽՌՋԱԿԱՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Քաբսիւլներէն եւ շաքարաճասներէն, որք կը բեռնաւորեն ստամոքսն առանց ազդելու շնչառութեան խողովակաց վրայ

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐՆ ԵՆ

ԽԱԾԴՂԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Արուեստահանդէսի կողմէ։ Նախարարական որոշմամբ, և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական ժողովոյ, փորձերու ենթարկուած են և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 70 բասթիլ
Իւրաքանչիւր բասթիլ կը կրէ Ա. Ժէրոտէլ անունը

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Սէնդ-Մէնհուլ (Մարն)

(Պահանջել Գործարանի կնիքն)

Այս Բասթիլները ծծելու միջոցին, շնչուած օդը կ'առնու խայծղանին շոգիներն զորս ուղղակի կը տանի հիւանդութեան տեղը։ Ներգործման այս մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ Բասթիլներն այնքան ազդու են այն ամեն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խայծղան գործածել։

Յոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անոնց որք իրենց աշխատութեանց մէջ գրգռիչ շոգիներ կամ փոշիներ շնչելու ենթարկեալ են։ —Ֆրանսայի և օտար երկրաց մէջ, այս Բասթիլներու անհուն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անժխտելի գերազանցութիւնը։

Գլխաւոր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, թիւ 35 և Բերա, Գանդիլք եղբարց Բրիտանական Դեղարանը։ Կը ծախուի ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով։

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ, Մէտիթէրէնէան և Օտեսայի գիծ

Կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըգ
Արարատ	2,500	Բուճըլ
Արգաւթիա	2,500	Քրուիքշանք
Լազոնիա	2,500	Ռեիքզ
Մակեդոնիա	3,500	Մորլ
Բուլղարիա	2,800	Ֆոթըրկիլ

Մաքեդոնիա շոգենաւն ընդհուպ պիտի ուղեւորի ի Լիվըրբուլ։

Բլանդէն շոգենաւն յունուար 2ին Պաթումէն ասդ կուգայ և ի մօտոյ վերստին կը մեկնի ի Պաթում։

Պըքինկէմ շոգենաւն յունուար 2ին Լիվըրբուլէն ասդ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

513

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բերիւթի գիծը կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մեսըր, որ դեկտեմբեր 30 ին Մարսիլիայէն և յունվար 6ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Արմէն։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն

Նաւադրէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԸՐՊՈՒ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

514

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլ և Արեւելեան գիծը

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Գամփինեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավիան	3700
Աթենեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պալերմեան	6000	Իսդրիան	5500
Բուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիպուրնեան	2500
Ցայրենեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օրոթավա	700
Էճիպշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալեռնիան	3700	Վեռոնեան	6800

Ալճէրիան շոգենաւը, Նաւապետ Լաուրանսոն, այսօր Լիվըրբուլէն ասդ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէարք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ և ընկ.

512

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Կաղլամէնէլէր իչիւն միւպայաա օլունաճագը իլան օլունան օն իքի պին թօն կազ քէօմիւրիւնին նըսըֆը Բայօզ Իսթինգօլ վէ նըսըֆը տիկէրի Եավոր Ճինսինտէն օլաճագը ախիրէն գարարլաշտըրըլըտըղընտան, իժապընա թալիպ օլանլարըն թէմինաթ ագչէլէրի վէ եա միւթեպէր քէֆիլլէրի իլէ պերապէր Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 Քեանունը էվվէլ 301

3—3

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն շաբաթ մ'անգամ կը բանին Լիվըրբուլ և Մէտիթէրէնէան գիծը.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէփփօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոթնիա	4,600	Բադավիա	5,000
Պարթիա	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակոսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տեմերարա	2,500	Սայտըն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սարակոսա շոգենաւը, Նաւապետ Բրդ, Լիվըրբուլէն ասդ հասաւ և ի մօտոյ վերստին Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճամբով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայիկ փաշա խան Ղալաթիա

511

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ և Մէտիթէրէնէանի գիծը բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նեբթիւն	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոսդրիս	3250	Ատլանտիք	1700
Թիպս	3250	Լոդիւս	800
Մէմֆիս	3250	Օլինդա	800
Պարիօլիս	3250	Սէաիլ	700
Սֆինքս	3000		

Սֆինքս շոգենաւը, Նաւապետ Ֆրուք, Լիվըրբուլէն ասդ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Թիպս շոգենաւը, Նաւապետ Տըֆֆի, յունվար 9ին Լիվըրբուլէն ասդ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանըճըգ փողոց,
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 Յ1, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ռիւ դը Ժանէյրօ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորտոֆինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթելլօ	5,000
Գէլրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիլեօ	2,500	Օտրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտօ	2,000
Գաթօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիւօ	2,500	Բասնդեր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրասօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Տրանօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռոլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռոմեօ	3,500
Կալիլեօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կիդամօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կոզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտօնօ	2,200	Սորենթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	4,200
Հերօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկեր	1,300
Հումբերդ	1,200	Թոլէտօ	2,800
Ճինօ	2,300	Ֆասնդօ	3,600
Քելոօ	2,000	Ենտօ	1600
Քօֆօ	2,200	Ջեպրօ	3,000
Լեօ	2,000	Ջերօ	41,0

Ուիլսըն շոգենաւը, Նաւապետ Նիուման, ընդհանուր վաճառքով ամսոյս 7 ին Հըլէն մեկնած է, Մալթա և Իզմիր հանդիպելով Կ. Պոլիս գալու համար և ամսոյս 24ին ասդ կ'սպասուի։

Թօլէտօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան Ղալաթիա

514

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ